

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

Národohospodárska fakulta

Evidenčné číslo: 101006/I/2020/36086129770646020

**ÚČTOVANIE DANE Z PRIDANEJ HODNOTY A DANE Z PRÍJMOV
VO VYBRANEJ ÚČTOVNEJ JEDNOTKE A JEHO VYUŽITIE V DAŇOVEJ
PRAXI**

Diplomová práca

2020

Bc. Kristína Jarovičová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

Národohospodárska fakulta

**ÚČTOVANIE DANE Z PRIDANEJ HODNOTY A DANE Z PRÍJMOV
VO VYBRANEJ ÚČTOVNEJ JEDNOTKE A JEHO VYUŽITIE V DAŇOVEJ
PRAXI**

Diplomová práca

Študijný program: Financie

Študijný odbor: Ekonómia a manažment

Školiace pracovisko: Katedra financií

Vedúci záverečnej práce: Ing. Zuzana Staríčková, PhD.

Školiteľ: Ing. Zuzana Staríčková, PhD.

Bratislava 2020

Bc. Kristína Jarovičová

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že prácu som vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....
Bc. Kristína Jarovičová

ABSTRAKT

JAROVIČOVÁ, Kristína: *Účtovanie dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov vo vybranej účtovnej jednotke a jeho využitie v praxi.* – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra financií. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Zuzana Staríčková, PhD. – Bratislava: NHF EU, 2020, 71 s.

Cieľom diplomovej práce je objasnenie problematiky účtovania dvoch druhov daní, a to: dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov. Daň z pridanej hodnoty zaraďujeme do nepriamych daní a daň z príjmov je priamou daňou. Práca je rozdelená do 3 kapitol. Obsahuje 7 tabuliek, 3 schémy a 1 graf. Prvá kapitola je venovaná právnej úprave dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov. Okrem právnej úpravy v Slovenskej republike sa budeme venovať aj právnej úprave týchto daní v Rakúsku. V ďalšej kapitole definujeme hlavný cieľ práce a čiastkové ciele. Súčasťou tejto kapitoly sú aj metódy práce a metodika, ktoré budeme využívať pri písaní diplomovej práce. V tretej kapitole záverečnej práce sa budeme zaoberať základnými náležitosťami a pojmami, ktoré je potrebné vedieť v súvislosti s daňami a ich účtovaním. Objasníme históriu v oblasti daní a uvedieme niektoré špecifiká týkajúce sa dane z pridanej hodnoty. V závere poslednej kapitoly uvedieme praktický príklad účtovania dane z pridanej hodnoty, dane z príjmov vo vybranej účtovnej jednotke Účto s. r. o. a analýzu tohto účtovania.

Kľúčové slová:

daň z príjmov, daň z pridanej hodnoty, priame dane, nepriame dane, sadzba dane, subjekt dane, základ dane, účtovanie daní, predmet daní, daňová sústava

ABSTRACT

JAROVÍČOVÁ, Kristína: *Accounting for value added tax and income tax in a selected accounting unit and its use in practice.* – University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Finance. – Advisor: Ing. Zuzana Staríčková, PhD. – Bratislava: NHF EU, 2020, 71 p.

The aim of the diploma thesis is to clarify the issue of accounting for two types of taxes, namely: value added tax and income tax. We include value added tax in indirect taxes and income tax is a direct tax. The work is divided into 3 chapters. It contains 7 tables, 3 diagrams and 1 graph. The first chapter is devoted to the legal regulation of value added tax and income tax. In addition to the legislation in the Slovak Republic, we will also deal with the legislation of these taxes in Austria. In the next chapter we define the main goal of the work and sub-goals. Part of this chapter are also methods of work and methodology, which we will use when writing a thesis. In the third chapter of the final work, we will deal with the basic requirements and concepts that need to be known in connection with taxes and their accounting. We will explain the history of taxes and provide some specifics regarding value added tax. At the end of the last chapter we will present a practical example of accounting for value added tax, income tax in the selected accounting unit Účto s. r. o. and analysis of this accounting.

Key words:

income tax, value added tax, direct taxes, indirect taxes, tax rate, subject of tax, tax base, accounting of taxes, subject of taxes, tax system

Zoznam tabuliek	strana
Tabuľka 1 Daňové pásma v Rakúsku pri dani z príjmov a jednotlivé sadzby dane.....	16
Tabuľka 2 Vývoj sadzieb dane z pridanej hodnoty	28
Tabuľka 3 Členenie nelegálnych daňových únikov	31
Tabuľka 4 Účtovanie dane z pridanej hodnoty - 343 - daň na vstupe	35
Tabuľka 5 Účtovanie dane z pridanej hodnoty - 343 - daň na výstupe	35
Tabuľka 6 Účtovanie dane z príjmov v bežnom účtovnom období	37
Tabuľka 7 Účtovanie účtovných prípadov v spoločnosti Účto s. r. o.	39

Zoznam schém	strana
Schéma 1 Členenie slovenského daňového systému podľa jednotlivých kritérií.....	21
Schéma 2 Základné náležitosti daní	22
Schéma 3 Členenie daní podľa účtovných skupín	33

Zoznam grafov	strana
Graf 1 Vývoj sadzby dane z príjmov FO v rokoch 2000 - 2020.....	30

OBSAH

Úvod	9
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	11
1.1 Právna úprava dane z pridanej hodnoty v Slovenskej republike.....	11
1.2 Právna úprava dane z príjmov v Slovenskej republike	12
1.3 Právna úprava dane z pridanej hodnoty v právnom poriadku Rakúska	14
1.4 Právna úprava dane z príjmov v právnom poriadku Rakúska.....	15
2 Cieľ práce, metodika a metódy skúmania	17
3 Výsledky práce a diskusia	19
3.1 Základné náležitosti daní vo všeobecnosti	21
3.2 Vedľajšie daňové náležitosti	24
3.3 História dane z pridanej hodnoty	25
3.4 Osobitosti pri dani z pridanej hodnoty	28
3.4.1 Režim call - off stock.....	28
3.4.2 Oslobodenie od dane z pridanej hodnoty.....	29
3.5 Daňové úniky	30
3.6 Účtovanie daní	32
3.6.1 Účtovanie dane z pridanej hodnoty	34
3.6.2 Účtovanie dane z príjmov	35
3.7 Praktický príklad účtovania dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov vo vybranej účtovnej jednotke Účto s. r. o.	37
3.8 Diskusia	64
4 Záver.....	66
Zoznam použitej literatúry	70
Zoznam príloh	72

Úvod

Dane majú vo všeobecnosti za sebou dlhodobý vývoj. Za celú dobu ich existencie prešli dlhoročnými zmenami až po ich dnešnú podobu. Pojem daň bol známy už v staroveku. Dane boli v minulosti dosť rozdielne, avšak mali aj veľa spoločných znakov s dnešnými. Na rozdiel od daní, ktoré poznáme v súčasnej podobe a sú povinné, v staroveku boli založené na princípe dobrovoľnosti.

V súčasnosti dane tvoria hlavný príjem do štátneho rozpočtu, čo v staroveku neplatilo. Platenie daní malo až druhoradý význam. Ich forma takisto nezodpovedala ich dnešnej forme. V súčasnosti sa dane platia v peňažnej forme, čo v staroveku nebolo možné. Ich základnou formou bola naturálna podoba. Forma daní sa plynutím času menila. Zmeny nastávali postupne v každom historickom období. Rozdiely medzi daňami možno nájsť v období staroveku, stredoveku, feudalizmu, v medzivojnovom období alebo období po vojne. Kompletný historický vývoj trval dlhé roky, ale zámerom diplomovej práce nie je analýza histórie daní. Z hľadiska rozsahu práce nie je možné dopodrobna analyzovať tento vývoj. Historický vývoj zaradíme do práce len okrajovo.

Je možné tvrdiť, že daňová sústava v podobe akú ju poznáme teraz, existuje na Slovensku od roku 1993, čo je možné spojiť aj s rozdelením bývalého Československa na súčasné dve republiky. Jej dnešná podoba nie je totožná s podobou z roku 1993, nakoľko daňová sústava Slovenska prešla postupom času mnohými reformami a zmenami. Dôvodom potreby týchto reforiem bol rozdielny pohľad zo strany subjektov dane a zo strany štátu. Štát pochopiteľne potreboval získať čo najviac prostriedkov z daní a na druhej strane, sa subjekt dane snažil odvieť štátu čo najmenej. Najvýraznejšie zmeny v daňovej sústave nastali práve v roku 1993, kedy sústava daní samostatného štátu vznikla. Ďalšia významná reforma, ktorá priniesla zmeny v daniach sa uskutočnila v roku 2004. Zmenená bola legislatíva ako aj odpisová politika.

Z predchádzajúceho vyplýva, že dane sú veľmi dôležitou súčasťou života každého z nás. Sú dôležitým nástrojom aj z hľadiska štátu. Výskyt daní môžeme zaradiť do každého dňa nášho života. Keďže téma daní je veľmi rozsiahlou problematikou, v diplomovej práci sa zameriavame len na dve dane a to na daň z pridanej hodnoty a daň z príjmov.

V diplomovej práci spracujeme teoretickú i praktickú časť. V prvej kapitole oboznámime s právnou úpravou spomínaných dvoch daní v Slovenskej republike a v právnom poriadku Rakúska. Prvá kapitola bude zameraná na legislatívu.

Druhú kapitolu zameriame na cieľ, metódy a metodiku práce. Popíšeme všetky ciele práce, metodiku a metódy, ktoré využijeme pri zostavovaní. Obsahom záverečnej kapitoly sú základné poznatky z oblasti daní a účtovníctva. Vysvetlíme základné pojmy v oblasti daní a spôsob účtovania nepriamych a priamych daní, nakoľko daň z pridanej hodnoty zaraďujeme medzi nepriame a na rozdiel od nej, daň z príjmov je priamou daňou. Okrajovo popíšeme aj historický vývoj. Jednou z podkapitol bude tzv. režim call - off stock, týkajúci sa nepriamej dane. Do ďalšej podkapitoly chceme zaradiť výnimku, oslobodenie od dane z pridanej hodnoty. Uvedieme základné, ale i vedľajšie daňové náležitosti a základy účtovania v oblasti priamych a nepriamych daní.

Pozornosť upriamime na praktickú časť práce. Objektom analýzy bude účtovná jednotka, a to firma Účto s. r. o. Na vybranej firme sa budeme snažiť vysvetliť fungovanie a účtovanie dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov v praxi. Uvedieme účtovné prípady, ktoré nastali v danej účtovnej jednotke a rozoberieme ich z hľadiska obidvoch daní. Následne sa zameriame na vplyv účtovných prípadov na výsledok hospodárenia. Na záver práce vypočítame celkovú daňovú povinnosť firmy Účto s. r. o. a vplyv tejto daňovej povinnosti na celkový výsledok hospodárenia. Uvedieme niektoré poznatky, ktoré sme získali po návšteve účtovnej jednotky a odporúčania v oblasti účtovania dvoch relevantných daní.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Daň z pridanej hodnoty a daň z príjmov sú súčasťou väčšiny účtovných prípadov každej účtovnej jednotky. Je potrebné, aby sa každá firma zamerala na komplexné a riadne účtovanie všetkých transakcií, prípadne viedla kvalitnú analytickú evidenciu.

V oblasti daní sa používa veľké množstvo právnych predpisov, noriem, smerníc a vyhlášok, ktorými sa musia všetky účtovné jednotky riadiť a konať v súlade s nimi.

1.1 Právna úprava dane z pridanej hodnoty

Tak ako sa vyvíjala samotná daň z pridanej hodnoty, vyvíjala sa aj právna úprava dane. Prvým zákonom upravujúcim DPH bol zákon č. 222/1992 Zb. Nadobudol účinnosť až v roku 1994 a platil do roku 2005. Zákon upravoval základné náležitosti, čo je predmetom dane, kto je subjekt dane, zdaňovacie obdobie alebo správu dane. Zákon bol prijatý z dôvodu vzniku samostatnej Slovenskej republiky.¹

V roku 1996 účinnosť nadobudol zákon č. 289/1995 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov.

Významným míľnikom v legislatíve daní bol rok 2004, kedy bola uskutočnená veľká reforma verejným financií. Dôvodom reformy bol najmä vstup Slovenskej republiky do Európskej únie. Tým že sa Slovenská republika stala súčasťou spoločného daňového a colného priestoru Európskej únie, museli byť zrušené hranice. Zrušenie hraníc malo vplyv aj na prepravu tovarov, služieb, osôb a s tým spojenú daň z pridanej hodnoty. Pred vstupom do EÚ bola v Slovenskej republike uplatňovaná zásada pôvodu. Po vstupe nebolo možné túto zásadu viac využívať, preto sa začala využívať zásada určenia. Pri zásade pôvodu, by v prípade predaja tovaru medzi dvomi plátcami DPH z dvoch členských štátov nastala situácia, uplatnenia dane na výstupe v jednej krajine a daň na vstupe by sa uplatnila v druhej krajine. Uvedená situácia by bola neprijateľná. V roku 2004 bol do platnosti uvedený zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty, platný v právnom poriadku Slovenskej republiky dodnes. Zákon prešiel viacerými novelami. Za obdobie šiestnástich rokov bolo uskutočnených celkovo 45 novelizácií zákona o dani z pridanej hodnoty.

¹ Zákon č. 222/1992 Zb. zákon o dani z pridanej hodnoty

Dôležitým právnym predpisom upravujúcim DPH je Smernica Rady 2006/112/ES z roku 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty EÚ.² V smernici sú upravené základné podmienky uplatňovania dane z pridanej hodnoty vo všetkých členských štátoch Európskej únie. Účinnosť nadobudla v roku 2007 a členské krajiny mali povinnosť transponovať smernicu do svojich právnych poriadkov. Do legislatívy upravujúcej daň z pridanej hodnoty v spoločnom priestore Európskej únie patrí aj Smernica Rady 2008/9/ES z roku 2008 o pravidlách pre vrátenie DPH, Smernica Rady 2007/74/ES o oslobodení tovaru z tretích krajín od spotrebnej dane a od DPH, Smernica Rady 2006/79/ES o malých zásielkach z tretích krajín oslobodených od DPH.

Za legislatívu v oblasti daní považujeme aj nariadenia vlády. Napríklad nariadenie vlády č. 90/2015 Z. z. o zániku daňového nedoplatku zodpovedajúceho nezaplatenej sankcii prislúchajúcej k zaplatenej DPH.

1.2 Právna úprava dane z príjmov v Slovenskej republike

Druhou daňou, ktorou sa v diplomovej práci zaoberáme, je daň z príjmov. Rokom zavedenia tejto dane je rok 1993, kedy bola daň z príjmov zavedená na území Slovenskej republiky. Prvým zákonom, ktorým sa zaviedla, bol zákon č. 286/1992 Zb.

Tak ako daň z pridanej hodnoty, aj daň z príjmov mala viacero svojich predchodcov. Za predchodcov dane z príjmov možno považovať viacero daní. Ide najmä o daň zo mzdy, daň z príjmov obyvateľstva alebo daň z príjmov z literárnej a umeleckej činnosti.

Rovnako ako predchádzajúca daň - DPH, aj daň z príjmov, prešla určitým vývojom. Spočiatku sa daň vyberala ako progresívna. To znamená, že čím vyšší príjem, tým vyššia sadzba dane. Takýto stav platil do roku 2003. V roku 2004 sa daň z príjmov stala rovnou daňou, čiže sadzba dane bola rovnaká pre všetkých, bez ohľadu na výšku príjmu. Situácia platila v našom právnom poriadku osem rokov, keďže od roku 2012 sa daň z príjmov stala opäť progresívnou daňou, ktorá platí dodnes. Súčasťou dane z príjmov sú dva druhy a to daň z príjmov fyzických osôb a daň z príjmov právnických osôb, inak nazývaná aj daň zo zisku.

Dane z príjmov fyzických a právnických osôb sú upravené v zákone č. 595/2003 Z. z. Zákon stanovuje základné sadzby pre obidva druhy dane. Keďže daň z príjmov

² Smernica 2006/112/ES - spoločný systém dane z pridanej hodnoty EÚ (DPH)

fyzických osôb je daňou progresívnou, sú určené jej dve sadzby. Základná sadzba dane z príjmov fyzických osôb je 19%. V prípade, že fyzická osoba dosiahne príjem, ktorý prevyšuje 176,8 - násobok životného minima, príjem ktorý je nad danou hranicou sa zdaňuje sadzbou vo výške 25% zo základu dane. Daň z príjmov právnických osôb má stanovenú jednotnú sadzbu dane a to vo výške 21%. „Ako celá spoločnosť, tak aj systém daní sa neustále vyvíjal a menil. Za 25 rokov možno hovoriť o veľmi zložitom vývoji, ktorého dôkazom je aj vývoj samotných právnych noriem, ktoré upravujú jednotlivé druhy daní. Za obdobie 25-tich rokov bola daň z príjmov upravovaná v troch právnych normách. Právne normy boli spolu novelizované stodvadsaťštyrikrát. Ak si to prepočítame, vychádza nám približne 5 zmien za jeden rok. Ako daň z príjmov, tak aj vyššie spomínaná daň z pridanej hodnoty bola upravovaná tromi právnymi úpravami. Zákony o dani z pridanej hodnoty boli menené spolu päťdesiatosemkrát, čo je o veľa menej ako zákony o dani z príjmov. Po prepočítaní, nám vychádza, že zákony boli novelizované 2,3 krát za rok.“³

Zákon č. 595/2003 Z. z. zákon o dani z príjmov

„Tento zákon upravuje daň z príjmov fyzickej osoby alebo právnickej osoby a spôsob platenia a vyberania dane.“⁴ Má viacero častí, celkovo ich je 6. Vo svojej druhej časti je upravená daň z príjmov fyzických osôb a v nasledujúcej, tretej časti, je upravená daň z príjmov právnických osôb. Ide o paragrafy 12 až 14. V paragrafoch je stanovené ako pozitívne, tak aj negatívne vymedzenie predmetu dane. Taktiež sa právna úprava venuje oslobodeniu od dane a základu dane z príjmov fyzických osôb.

Paragrafy 12 až 14 upravujú osobitosti v oblasti dane z príjmov právnických osôb a odkazujú na štvrtú časť zákona, ktorou sú spoločné ustanovenia. Ako pri dani z príjmov fyzickej osoby, aj pri právnickej osobe je presne vymedzený príjem, ktorý tejto dani podlieha. Detailne je upravené, čo je oslobodené od tejto dane. V právnej úprave sú jednotlivo a detailne popísané všetky príjmy, ktoré podliehajú aj dani z príjmov fyzickej osoby. Paragraf 11 rieši čo všetko možno uznať ako nezdaniteľnú časť základu dane pri dani z príjmov fyzických osôb. Zo spoločných ustanovení treba spomenúť paragraf, ktorý rieši základnú sadzbu dane ale aj osobitnú daňovú sadzbu.

³ MAREC, Rudolf. *25 rokov daňového systému SR – podnikatelia kedysi platili 60% dane*. Slovenská komora daňových poradcov. [online]. Dostupné na internete:

<<https://skdp.sk/webnew/main.nsf/0/79FE0D515040F2E1C12582470036ED90>>

⁴ Zákon č. 595/2003 Z. z. Zákon o dani z príjmov

Základné časti zákona:

- prvá časť - základné ustanovenia - paragrafy 1 - 2;
- druhá časť - daň fyzickej osoby - paragrafy 3 - 11;
- tretia časť - daň právnickej osoby - paragrafy 12 - 14;
- štvrtá časť - spoločné ustanovenia - paragrafy 15 - 31;
- piata časť - vyberanie a platenie dane - paragrafy 32 - 50;
- šiesta časť - spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia - paragrafy 51 - 54.

1. 3 Právna úprava dane z pridanej hodnoty v právnom poriadku Rakúska

Ako sme už spomínali, daň z pridanej hodnoty je daňou, prostredníctvom ktorej štátny rozpočet získava najväčšiu časť príjmov. Podobne na tom je aj Rakúsko, ktoré taktiež venuje dostatočnú pozornosť tomuto druhu dane. Výrazné rozdiely v porovnaní so Slovenskom však nenájdeme. Ako v Slovenskej republike, i v Rakúsku je daň z pridanej hodnoty započítaná v cene tovarov a služieb. Znáša ju konečný spotrebiteľ ale odvádza ju predávajúci.

V Rakúsku, tak ako aj na Slovensku, je zaužívaná ako základná tak aj znížená sadzba dane. Výška tejto dane je totožná so slovenskými sadzbami dane z pridanej hodnoty. To znamená, že základná sadzba je vo výške 20% a znížená sadzba dane je vo výške 13%. Pomerne malé odlišnosti môžeme nájsť v tovaroch, ktoré spadajú do zníženej sadzby dane. „, Rakúsko ako krajina známa turistickým ruchom, podporuje turizmus aj tým, že do zníženej sadzby patria ubytovacie služby a tiež vstupné na kultúrne a zábavné podujatia. Ďalej osobná doprava, lieky, knihy a noviny spadajú pod 10 percentnú sadzbu dane.

V Rakúskom právnom poriadku majú však zakotvenú aj nulovú sadzbu tohto druhu dane. Nulová sadzba dane je zameraná najmä na dopravu ako vnútri štátu, tak aj mimo neho. Výnimkou je však cestovanie prostredníctvom vlaku alebo cestnej dopravy."⁵ V prípade, že je ročný obrat do výšky 100 000€, je možné podávať daňové priznanie štvrťročne. Do sumy 30 000€ stačí podať ročné daňové priznanie.⁶

⁵ Podnikam.sk. *DPH v Rakúsku*. [online] Dostupné na internete: <<https://podnikam.sk/dph-v-rakusku/>>

⁶ Podnikanie v Rakúsku. Dostupné na internete: <https://www.auditorea.sk/sites/default/files/poradna_rakusko_upr.pdf>

Pre zaujímavosť a porovnanie s inými krajinami uvedieme, že najvyššiu sadzbu dane z pridanej hodnoty má Maďarsko a konkrétne vo výške 27% a najnižšiu sadzbu dane má Švajčiarsko vo výške 7,7%. V Európskych krajinách sadzba dane z DPH nesmie klesnúť pod hranicu 15% a znížená sadzba dane nesmie byť nižšia ako 5%.

1.4 Právna úprava dane z príjmov v právnom poriadku Rakúska

Rakúsky právny poriadok čo sa týka daní nie je príliš odlišný od toho nášho. Rakúsko má svoju vlastnú legislatívu v oblasti daní, ale musí rešpektovať aj medzinárodné smernice týkajúce sa Európskej únie.⁷

Ako Slovensko, tak aj Rakúsko má rozdelenú sadzbu dane z príjmov pre fyzické a pre právnické osoby. Čo sa týka právnických osôb, ich sadzba dane je jednotná pre všetky právnické osoby. Jej výška je 25%, ktorá sa počíta z rozdielu medzi príjmami a výdavkami. Spoločnosť s ručením obmedzeným má stanovenú minimálnu výšku kapitálu a to 35 000€. Podmienkou založenia právnickej osoby je reálne miesto podnikania. Právnická osoba musí mať konkrétne priestory na podnikanie. Právnická osoba bez priestorov, nemôže byť zaregistrovaná a nedostane identifikačné číslo. Pri právnických osobách platí isté špecifikum. Každý náklad, ktorý má právnická osoba, je daňovo uznateľný náklad. Z toho vyplýva, že všetky náklady, ktoré vzniknú právnickej osobe môže zaradiť do daňovo odpočítateľných položiek. Tieto položky právnickej osobe znižujú základ dane, z ktorého sa počíta daňová povinnosť.⁸

Pri fyzických osobách je to rozdielne. Daň sa platí podľa toho, do akého pásma sa fyzická osoba zaraďuje a podľa toho koľko zarobí. Pri dani z príjmov je jedno či má fyzická osoba deti, či je slobodná alebo žije v manželstve. V Rakúsku majú z tohto dôvodu pri výpočte dane z príjmov aj rôzne úľavy, ktoré sú napríklad na deti pre rodiča, ktorý sa sám stará o dieťa alebo deti. Výška tejto úľavy samozrejme závisí od toho, koľko má daňovník detí. Tak isto daňové úľavy existujú aj pre dôchodcov. Môže však nastať situácia, kedy bude daňová povinnosť nulová respektíve záporná. V prípade nulovej alebo zápornej daňovej povinnosti je daňovník povinný daňovú úľavu vrátiť.

Jednotlivé sadzby dane z príjmov fyzických osôb podľa veľkosti zárobku znázorníme v nasledujúcej tabuľke.

⁷ Einkommensteuergesetz (EStG) - zákon o dani z príjmov fyzických osôb

⁸ Körperschaftsteuergesetz (KStG) - zákon o zdanení právnických osôb

Tabuľka 1 Daňové pásma v Rakúsku pri dani z príjmov a jednotlivé sadzby dane

Daňové pásmo	Daňový základ od sumy	Daňový základ do sumy	Sadzba dane
1	0 €	11 000 €	0 %
2	11 000 €	18 000 €	25 %
3	18 000 €	31 000 €	35 %
4	31 000 €	60 000 €	42 %
5	60 000 €	90 000 €	48 %
6	90 000 €	1 000 000 €	50 %
7	1 000 000 €		55 %

Zdroj: Dostupné na internete: <<https://podnikam.sk/dane-v-rakusku/>>

Po tom, čo sme objasnili právnu úpravu v oblasti dvoch druhov daní, dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov, nasleduje kapitola, ktorá je zameraná na cieľ diplomovej práce.

V nasledujúcej kapitole uvedieme primárny cieľ práce, od ktorého sa odvíjajú čiastkové ciele. Ako už z názvu kapitoly vyplýva, kapitola nebude zameraná len na ciele, ktoré sa budeme snažiť naplniť, ale objasníme aj metódy a metodiku použité v práci.

2 Cieľ práce, metodika a metódy skúmania

Diplomová práca, má jeden primárny cieľ a viacero vedľajších cieľov, prostredníctvom ktorých bude naplnený hlavný cieľ. Hlavným cieľom je rozanalyzovať dva druhy daní a to daň z pridanej hodnoty a daň z príjmov. Považujeme za potrebné objasniť základné pojmy v oblasti daní, ako aj ich právnu úpravu. Za súčasť hlavného cieľa práce možno považovať aj rozanalyzovanie účtovania týchto dvoch daní a ich využitie v daňovej praxi. Pre porovnanie sme uviedli aj právnu úpravu v riešenej oblasti daní v Rakúsku.

Diplomová práca má viacero čiastkových cieľov, prostredníctvom ktorých, ako sme už spomínali, dosiahneme primárny cieľ. Medzi tieto vedľajšie ciele zaraďujeme:

- ✓ získanie a zhromažďovanie potrebných informácií a vedomostí v oblasti legislatívy o účtovaní dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov v podmienkach daňového a účtovného systému Slovenskej republiky;
- ✓ získanie a zhromažďovanie potrebných informácií a vedomostí v oblasti legislatívy o účtovaní dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov v podmienkach daňového a účtovného systému Rakúska;
- ✓ zhromažďovanie informácií o daňových úľavách pri dani z pridanej hodnoty;
- ✓ získanie potrebných poznatkov o tzv. režime call off stock;
- ✓ vysvetlenie základných pojmov v oblasti daní vo všeobecnosti;
- ✓ vysvetlenie spôsobu účtovania daní ako priamych tak aj nepriamych;
- ✓ a za posledný čiastkový cieľ možno považovať analýzu účtovania dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov vo vybranej účtovnej jednotke.

Ako primárny cieľ, tak aj čiastkové ciele sa budeme snažiť dosiahnuť prostredníctvom metodiky práce a metód skúmania. Prácu začneme zhromažďovaním a získavaním potrebných informácií a vedomostí z oblasti daní a účtovníctva. Konkrétne bude dôležitá rešerš v tejto oblasti.

Ďalšie potrebné informácie a poznatky získame z článkov a časopisov. Použijeme aj internetové zdroje, ako napríklad rôzne zákony alebo smernice, údaje z oblasti účtovníctva a daňovníctva. Pri spracovaní praktickej časti použijeme najdôležitejšie vnútorné predpisy a výročné správy firmy Účto s. r. o.

Diplomová práca bude obsahovať právnu úpravu dvoch druhov daní ako v právnom poriadku Slovenskej republiky, tak aj v právnom poriadku Rakúska. Vysvetlíme a

priblížime spôsob účtovania týchto daní ako vo všeobecnosti, tak i vo vybranej účtovnej jednotke, konkrétne vo firme Účto s. r. o. Uvedieme základné pojmy v oblasti daní a špecifiká pri jednotlivých daniach.

V poslednej kapitole zhrnieme všetky podstatné informácie z oblasti daní a účtovania daní. V prvej časti kapitoly sa budeme venovať základným pojmom, s ktorými je možné sa stretnúť pri daniach a ich účtovaní. Ďalšie podkapitoly budeme venovať účtovaniu priamych a nepriamych daní. V poslednej podkapitole predkladanej práce vyberieme konkrétnu firmu a rozoberieme účtovanie. Na začiatku uvedieme všetky účtovné prípady, ktoré vo firme nastali počas jedného kalendárneho roka a následne rozoberieme všetky štvrťroky postupne, nakoľko je firma štvrťročným platiteľom dane. V závere poslednej kapitoly vypočítame celkovú daňovú povinnosť firmy Účto s. r. o.

3 Výsledky práce a diskusia

S daňami sa stretávame v každodennom živote. Je to pravidelne, pri mesačnom príjme v podobe dane z príjmov alebo pri nákupoch je v cene zahrnutá daň z pridanej hodnoty. Poznáme veľa poučiek, ktoré charakterizujú daň ako takú. V učebniciach môžeme nájsť charakteristiku dane ako napríklad: daň je charakterizovaná ako stanovená v určitej právnej norme, predpísaná platba a dávka bez stanoveného účelu. Nemá ekvivalent a subjekty daní túto platbu odvádzajú do samostatných rozpočtov, v presnej výške a v presnej lehote, ktoré sú uvedené v právnych normách.⁹ Schultzová túto definíciu rozširuje ešte o ekonomické hľadisko a to takto: Z hľadiska ekonomického sú dane prostriedkom prerozdelenia domáceho dôchodku, ktoré sa uskutočňuje za pomoci verejných rozpočtov (či už rozpočtu štátu, rozpočtov VÚC alebo miestnych a obecných rozpočtov).¹⁰ To, že daň je neúčelová znamená, že sa nevyberá na vopred presne stanovený účel a môže sa použiť na hocičo. Neekvivalentnosť zase znamená, že ten, kto platí daň, nemá právo žiadať za zaplatenú daň nejakú protihodnotu. Ďalšia autorka charakterizuje daň v podstate tak isto, ako ostatní autori. Podľa nej je možné daň zaradiť do početných oblastí a nie je možné striktné ju zaraďovať len do jednej, daňovej oblasti. Celkovo všetky dane možno chápať ako formu alebo typ nástroja. Dane vo podobe nástroja používajú štáty na svoj úžitok vo viacerých oblastiach. Využívanými oblasťami sú ekonomická, sociálna, finančná ale aj politická oblasť.¹¹ Dane sú vlastne prostriedky, vyjadrené v peňažnej forme. Pri získavaní peňažných prostriedkov zohrávajú veľmi podstatnú úlohu predovšetkým verejné financie.¹² Verejné financie sú na jednej strane vedný odbor, ktorého predchodcom bola finančná veda. Na strane druhej, je možné verejné financie vysvetliť ako príjmy alebo výdavky štátu.

Tak ako každý nástroj, či už je ekonomický alebo nie, aj dane plnia konkrétne funkcie. Azda najviac rozhodujúcou funkciou je, ako sme už spomínali, že sú príjmom do pokladnice štátu. Nazývame ju fiškálnou funkciou daní. Nasledujúcou je stimulačná

⁹ KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, 275 s. ISBN 978-80-7357-574-8.

¹⁰ SCHULTZOVÁ, Anna a kol. 2015. *Daňovníctvo, daňová teória a politika I*. Bratislava: Wolters Kluwer. 2015. 308 s. ISBN 978-80-7478-867-3.

¹¹ BAŠTINCOVÁ, Anna, - VAŠEKOVA Miroslava - HURTOŇOVÁ Martina. *Účtovníctvo a dane podnikateľských subjektov II*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2007, 216 s. ISBN 978-80-225-2357-8.

¹² ŠIROKÝ, Jan. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, 301 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-005-8.

funkcia. Ďalšími sú: prerozdeľovacia alebo rozdeľovacia funkcia daní. Štát sa môže prostredníctvom stimulačnej funkcie angažovať v pomoci subjektom pri odvádzaní daní. Daňami môže umiestniť financie do oblastí alebo pre subjekty, ktoré tieto prostriedky potrebujú a štát to uzná za vhodné. V opačnom prípade, je možné zaťažiť niektoré subjekty aj daňou vyššou, napríklad na základe vyššieho zárobku.¹³ Z uvedeného vyplýva ako stimulačná funkcia, tak aj rozdeľovacia funkcia.

Sústava daní v Slovenskej republike vo forme ako ju poznáme je rozsiahla. Základne sa člení na dva veľké druhy daní. Sú to priame a nepriame. Tieto typy zahŕňajú jednotlivé dane. Podľa nášho uváženia je to základné členenie daňovej sústavy. Poznáme však aj iné hľadiská členenia. Môžeme spomenúť napríklad delenie na dane, ktoré plynú priamo do kasy Slovenskej republiky. Sú to tzv. štátne dane. Oproti štátnym daniam stoja dane miestne. Ako z ich názvu vyplýva, neplynú do štátnej kasy ale do kasy vyšších územných celkov alebo do pokladnice jednotlivých obcí a miest. Existuje aj tretí druh ktorými sú podielové dane. Ich časť plyní do rozpočtu štátu a časť do iného rozpočtu. Dane je možné rozdeľovať aj podľa osoby, ktorú daň zaťažuje. Na základe tohto kritéria poznáme také, ktoré platia právnické osoby a opakom sú tie, ktoré zaťažujú fyzické osoby.¹⁴

Celkový systém daní v Slovenskej republike je úzko prepojený s politikou štátu, tak ako aj dva vedné odbory, ekonómia s právom. Daňovú politiku, ktorú vykonáva štát nemôžeme chápať len ako pasívnu politiku, prostredníctvom ktorej, štát zabezpečuje financie do vlastného rozpočtu. Krajina vykonáva aj aktívnu politiku v oblasti daní. Aktívna politika sa zameriava na ovplyvňovanie daňovníkov a ich správania. Jej uskutočňovanie je možné či už v rámci nepriamych alebo priamych daní. Ako príklad aktívnej politiky štátu v oblasti priamych daní môžeme uviesť daň z príjmov, ktorá je v súčasnosti progresívnou daňou. Znamená to, že čím vyšší príjem dosahuje subjekt dane, tým vyššiu daň je povinný odvádzať a naopak. Pri nepriamych daniach ide o to, že napríklad daň z pridanej hodnoty zaťažuje bez výnimiek všetky tovary a služby. Pri aktívnej politike ide jedine o zmeny v sadzbách dane z pridanej hodnoty.¹⁵

Následne graficky zobrazíme daňovú sústavu v Slovenskej republike.

¹³ Profi spoločnosti. 2017. Dostupné na internete: <<https://www.profispolecnosti.cz/cs/vedeni-ucetnictvi/funkce-dani/a-1444/>>

¹⁴ Daňový systém Slovenskej republiky. EUROEKONÓM. Dostupné na internete: <<https://www.euroekonom.sk/danovy-system-slovenskej-republiky/>>

¹⁵ ZUBAĽOVÁ, Alena, Lukrécia GERULOVÁ a Martin GEŠKO. *Daňové teórie a ich využitie v praxi: daňová teória a politika II.* 2. preprac. a dopl. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2012, 198 s. [12,93 AH]. Ekonómia. ISBN 978-80-8078-487-4.

Schéma 1 Členenie slovenského daňového systému podľa jednotlivých kritérií

podľa spôsobu určenia daňovej povinnosti	• repatričné (kontingentné) • sadzbové (kvôtné)
podľa daňového subjektu	• dane platené fyzickou osobou • dane platené právnickou osobou
podľa spôsobu určenia daňového základu	• osobné dane • reálne dane
podľa dopadu dane	• priame dane • nepriame dane
podľa daňovej bázy (objekt zdanenia)	• dôchodkové dane • majetkové dane • translakčné dane - univerzálne, selektívne, s daňovou базou

Zdroj: vlastné spracovanie na základe MEDVEĎ, Jozef a Juraj NEMEC. *Verejné financie*. Bratislava: Sprint dva, 2011, 640 s. Economics. ISBN 978-80-89393-46-6.¹⁶

Od roku 1993, bol zavedený tzv. Intrastat systém. Systém zaviedli členské krajiny EÚ od doby, kedy bol zavedený jednotný trh. Intrastat je napojený na daň z pridanej hodnoty a zaznamenáva obchody uskutočňujúce sa medzi členskými štátmi. V systéme sa robia hlásenia, ktoré obsahujú údaje, nahradzujúce colné doklady. Hlásenia sú mesačné a odosielajú sa na Štatistický úrad Slovenskej republiky.¹⁷

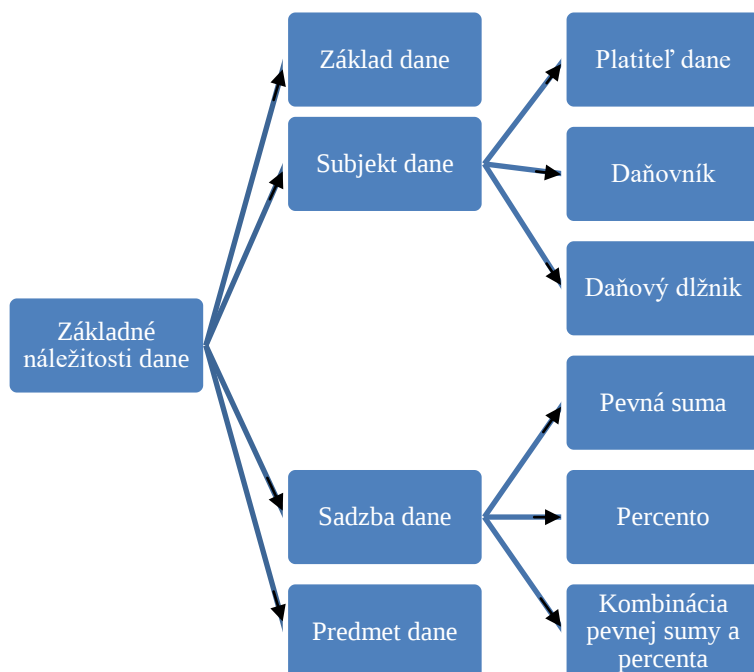
3.1 Základné náležitosti daní vo všeobecnosti

Považujeme za dôležité, oboznámiť čitateľov predkladanej diplomovej práce aj so základnými a najčastejšie používanými pojmami v oblasti daní. Poznáme 4 základné pojmy, ktorými sú subjekt dane, platiteľ dane, sadzba dane a daňový dlžník. Medzi ostatné daňové pojmy zaradíme napríklad pojem správca dane, daňové oslobodenie, daňové priznanie alebo zdaňovacie obdobie.

¹⁶ MEDVEĎ, Jozef a Juraj NEMEC. *Verejné financie*. Bratislava: Sprint dva, 2011, 640 s. Economics. ISBN 978-80-89393-46-6.

¹⁷ ŠIROKÝ, J., *Daně v Evropské unii*, 6.vyd. Praha: Linde, 2013, 320 s., ISBN 978-80- 7201-925.

Schéma 2 Základné náležitosti daní

Zdroj: vlastné spracovanie

Subjekt dane - je človek, ktorý je na základe zákona povinný uhrádzať daň. Môže to byť fyzická alebo právnická osoba, ktorá je nositeľom daňového bremena.¹⁸ Subjekt je zjednodušene osoba, ktorá podlieha dani. Vo väčšine prípadov je subjekt dane totožný s platiteľom dane. Uvedená situácia však neplatí v prípade dane z pridanej hodnoty, kedy daň znáša kupujúci, ale odvádza ju predávajúci. V nadväznosti na predchádzajúcu situáciu, považujeme za potrebné ozrejmiť rozdiely medzi tromi pojmami, ktorými sú platiteľ dane, daňovník a daňový dlžník:

- **platiteľ dane** - je v zákone charakterizovaný ako: fyzická alebo to môže byť aj právnická osoba, ktorá má predpísané odvádzať daň konkrétnemu správcovi dane. Daň vyberá od daňovníka alebo je možné ju daňovníkovi aj zraziť. Platiteľ zodpovedá majetkovo za túto daň.¹⁹ Laicky povedané, platiteľom je osoba, ktorá daň fyzicky aj platí. V prípade spomínanej dane z pridanej hodnoty je platiteľom dane napríklad predávajúci, pričom v skutočnosti daň z pridanej hodnoty znáša kupujúci, a platí túto daň, ktorá je zahrnutá v cene takmer všetkých tovarov a služieb;

- **daňovník** - daňovníkom je podľa zákona o správe daní a poplatkov, fyzická alebo právnická osoba, ktorá má príjmy alebo majetok, prípadne vykonáva činnosť, z ktorej je

¹⁸ Baštinčová, Anna, - VAŠEKOVÁ Miroslava - HURTOŇOVÁ Martina. *Účtovníctvo a dane podnikateľských subjektov II*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2007, 216 s. ISBN 978-80-225-2357-8.

¹⁹ §5 ods. 2 a 3 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov

povinný hradiť daň. Daň odvedie, teda zaplatí, správcovi dane on sám.²⁰ Je to vlastne osoba, ktorá samotnú daň znáša. U dane z pridanej hodnoty, ako sme už spomínali vyššie, je práve kupujúci tou osobou, ktorá spomínanú daň zaplatí už v cene daného tovaru alebo služby;

- **daňový dlžník** - posledný pojem, charakterizujúci fyzickú alebo právnickú osobu, ktorá je povinná platiť napríklad spotrebnú daň z alkoholických nápojov.²¹

Sadzba dane - je pojem, ktorého význam určite pozná každý z nás. Výraz daňová sadzba je v oblasti daňovníctva veľmi dôležitý, pretože prostredníctvom sadzby dane sa z určitého základu dane vypočíta výsledná daňová povinnosť. Sadzba môže byť vyjadrená tromi spôsobmi:

- **pevnou sumou** - keď je stanovená konkrétna pevná suma zo základu dane, ktorá sa odvádza správcovi dane, druhý spôsob je vyjadrenie sadzby dane prostredníctvom

- **percenta** - kedy je stanovené určité percento a na základe neho sa počíta daňová povinnosť a v tomto prípade „daňová sadzba môže byť progresívna, regresívna alebo proporcionálna“²² a posledným spôsobom je

- **kombinácia dvoch predchádzajúcich spôsobov** - ide o kombináciu pevnej sumy a určitého percenta.

Ako špecifikum pri sadzbe dane môžeme uviesť nulovú sadzbu dane. Nulová sadzba je veľmi zriedkavá a jej využitie je minimálne. Ide o prípad kedy je priamo v právnej norme uvedené, že sa uplatňuje nulová daňová sadzba.²³

Predmet dane - všetko, z čoho sa daň musí platiť. Eventuálne, keď je predmet dane doslovne stanovený, je určený individuálne, subjekt dane má záväzok zaplatiť daň z určeného predmetu.²⁴ Môže ísť o príjem, majetok, rôzny tovar alebo službu. Predmet dane môže byť vyjadrený dvomi spôsobmi a to pozitívnym a negatívnym vymedzením. Pri pozitívnom vymedzení je presne stanovené, čo možno považovať za predmet dane. Na druhej strane, pri negatívnom vymedzení, legislatíva presne stanovuje, čo nemožno chápať ako predmet dane.

²⁰ §5 ods. 2 a 3 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov

²¹ MIHÁLIKOVÁ, E. *Základné pojmy z oblasti daní*. [online]. Dostupné na internete: <<https://www.ako-uctovat.sk/clanok.php?t=Zakladne-pojmy-z-oblasti-dani&idc=142>>

²² Sadzba dane. [online] Dostupné na internete: <https://www.slovensko.sk/sk/agendy/agenda/_sadzba-dane>

²³ ZUBAĽOVÁ, Alena, Lukrécia GERULOVÁ a Martin GEŠKO. *Daňové teórie a ich využitie v praxi: daňová teória a politika II*. 2. preprac. a dopl. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2012, 198 s. [12,93 AH]. Ekonomía. ISBN 978-80-8078-487-4.

²⁴ SCHULTZOVÁ, Anna, Marcela RABATINOVÁ, Denisa IHNATIŠINOVÁ a Juraj VÁLEK. *Daňovníctvo: daňová teória a politika I*. 3. doplnené a prepracované vydanie. Praha: Wolters Kluwer, 2018, 360 s. [18 AH]. ISBN 978-80-7598-107-3.

Základ dane - podľa Schultzovej možno základ dane charakterizovať ako určité skonkrétňenie predmetu dane. Doslova ide o jeho kvantitatívne vyjadrenie. Základ dane má jeden veľmi dôležitý účel a tým je to, že sa z neho vypočítava výsledná daňová povinnosť.²⁵ Základom dane je suma, ktorá sa napríklad pri závislej činnosti upraví o nezdaniteľnú čiastku základu dane a vypočíta sa daň.

3.2 Vedľajšie daňové náležitosti

Ďalšími pojmami, ktoré síce nemôžeme zaradiť medzi základné daňové pojmy, ale nemôžeme ich v daňovej teórii ani opomenúť, sú správca dane, daňové oslobodenie, daňové priznanie a zdaňovacie obdobie.

Zdaňovacie obdobie - už z výrazu je logické, čo znamená. Ide o obdobie, za ktoré je subjekt dane povinný platiť daň. Môže ísť o rok, kalendárny mesiac, o štvrtrok a podobne. Zdaňovacím obdobím môže byť kalendárny rok ale aj hospodársky rok. Hospodársky rok môžeme charakterizovať prostredníctvom príkladu. Je obdobie, ktoré nie je totožné s kalendárnym rokom a môže to byť napríklad obdobie od marca do nasledujúceho marca a podobne.

Daňové priznanie - je formulár, na ktorom si subjekt dane vypočíta daňovú povinnosť a odovzdá ho správcovi dane. Daňové priznanie má viacej druhov. Môže byť riadne, opravné alebo dodatočné. Môže byť daňové priznanie typu A alebo typu B. Typ A používa subjekt dane, ktorý má príjmy len v jednom štáte. Typ B používa subjekt dane, ktorý za dané zdaňovacie obdobie zdaňuje v dvoch prípadne viacerých krajinách. Formulár daňového priznania vydáva Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Tlačivo má predpísanú formu, ktorá je úradne uznávaná.

Daňové oslobodenie - ako už vyplýva z názvu, ide o príjem alebo majetok, ktorý je oslobodený od dane, čiže subjekt dane z neho neplatí daň.

Správca dane - zjednodušene povedané, správca je subjekt, ktorý daň vyberá. V podmienkach Slovenskej republiky sú to daňové úrady.

Pri pojme správca dane pokladáme za dôležité vymedziť určenie miestnej a vecnej príslušnosti daného správcu dane. Problematika príslušnosti je rozobraná aj v daňovom poriadku v časti „Základné a všeobecné ustanovenia“. Do roku 2011 nastávali v daňovej

²⁵ SCHULTZOVÁ, Anna, Marcela RABATINOVÁ, Denisa IHNATIŠINOVÁ a Juraj VÁLEK. *Daňovníctvo: daňová teória a politika I*. 3. doplnené a prepracované vydanie. Praha: Wolters Kluwer, 2018, 360 s. [18 AH]. ISBN 978-80-7598-107-3.

praxi časté problémy, ktoré boli spôsobené tým, že v zákone ako miestna tak ani vecná príslušnosť nebola stanovená. Problémy boli rôzneho charakteru. Stávalo sa, že subjekt odovzdal daňové priznanie na úrad v mieste ktorého mal trvalé bydlisko, avšak miesto podnikania bolo niekde inde. Na základe týchto negatívnych skúseností sa do zákona zakotvilo určenie ako miestnej tak aj vecnej príslušnosti správcu dane.

Podľa Jurčíkovej a Jurčíka sa miestna príslušnosť: „viaže na adresu, na ktorej má fyzická osoba trvalý pobyt. V prípade právnickej osoby, ide o adresu, ktorú uvádza ako svoje sídlo v obchodnom registri. Druhým problémom bolo stanovenie vecnej príslušnosti. Vecná príslušnosť je zameraná na samotné druhy dane. Na každú daň je stanovený správca dane, preto je dôležité daň platiť tomu správcovi, ktorého ustanovuje osobitný predpis.“²⁶

Medzi vedľajšie náležitosti daní patrí zdaňovacie obdobie, daňové oslobodenie, daňové priznanie a správca dane.

3.3 História dane z pridanej hodnoty

V minulosti daň z pridanej hodnoty neexistovala. Vznikla až postupom času a určitým vývojom. V začiatkoch sme dnešnú daň z pridanej hodnoty poznali vo forme rôznych poplatkov, prípadne iných daní, ktoré platili či už obchodníci alebo iné osoby, ktoré prechádzali cez dané územie. Mohli vstúpiť na dané územie, alebo sa využívali pri obchodoch robených na trhoch. Spomínané taxy znamenajú historicky najstaršie záväzky vôbec.²⁷

Priamou predchodkyňou dane z pridanej hodnoty bola daň z obratu, ktorá sa využívala približne od päťdesiatych rokov dvadsiateho storočia až po rok 1992. Predchodkyňa dnešnej dane nebola platená pravidelne. Daň z obratu bola však špecifická, pretože sa neplatila za všetko a teda nezdaňovala všetky tovary a služby. Subjektom boli predovšetkým organizácie, ktoré boli uvedené v právnej norme. Z platenia tejto dane vyplývali rôzne ceny tovarov. Ako príklad je možné uviesť nákup dreva. V prípade, že drevo nakúpil spotrebiteľ na konečnú spotrebu, toto drevo sa zdaňovalo daňou z obratu. Druhá situácia nastala vtedy, keď drevo nakúpila nejaká firma s účelom ďalšieho

²⁶ JURČÍKOVÁ, Božena - JURČÍK, Peter. *Určenie vecnej a miestnej príslušnosti správcu dane*. In *Dane a účtovníctvo v praxi*. [online]. Dostupné na internete: <<https://www.daneauctovnictvo.sk/sk/casopis/dane-a-uctovnictvo-v-praxi/urcenie-vecnej-a-miestnej-prislusnosti-spravcu-dane.m-4616.html>>

²⁷ DRANČÁK, Martin. *Nástroje proti daňovým únikům na DPH a jejich efektivnost* - bakalárska práca. [online]. Dostupné na: http://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/40359/dran%C4%8D%C3%A1k_2017_dp.pdf?sequence=1&isAllowed=y

spracovania. V takom prípade, keď sa drevo využívalo ako medziprodukt, nepodliehalo dani z obratu.

Predchodkyňa dane z pridanej hodnoty mala tri sadzby. Išlo o sadzbu pevnú, percentuálnu sadzbu a rozdielovú. Pre prehľadnosť je potrebné uviesť, že pevná sadzba dane sa používala veľmi zriedkavo. Najfrekventovanejšou sadzbou, ktorá sa využívala, bola rozdielová sadzba dane z obratu. Výpočet bol veľmi jednoduchý. Dala sa vypočítať ako rozdiel medzi maloobchodnou a veľkoobchodnou cenou tovaru alebo služby. Už začiatkom šesťdesiatych rokov nebola rozdielová sadzba dane veľmi obľúbená a u mnohých schytala kritiku. Preto sa začala využívať viac sadzba percentuálna. Rozdielová sa však zachovala a využívali ju najmä v obchode s potravinami. Príkladom pevnej sadzby sú dnešné spotrebné dane, kde je stanovená presná suma na daný výrobok. Keďže všetky tovary, ktoré boli zakúpené z cudziny, nepodliehali automaticky dani z obratu, bola zavedená tzv. dovozná daň, aby sa niektorí jednotlivci nemohli neoprávnene obohatiť z dôvodu neplatenia dane z obratu.²⁸

Daň z pridanej hodnoty ako ju poznáme v súčasnosti zaviedol a naplno začal využívať Maurice Lauré. Bol jej prvým autorom a bol uznávaným francúzskym ekonómom. Daň z pridanej hodnoty charakterizoval ako daň všeobecnú a zaradil ju do nepriamych daní. DPH bola zavedená od roku 1954. V roku jej zavedenia DPH podliehali len veľké firmy a platila len na niektorých územiach. Plynutím času sa daň z pridanej hodnoty presunula do celého sveta a zdaňovali sa ňou všetky osoby, ako aj všetky tovary a služby.²⁹

Daň z pridanej hodnoty upravovalo a v súčasnosti upravuje viacero právnych noriem. Počiatočnou právnou úpravou dane z pridanej hodnoty v Slovenskej republike bol zákon č. 222/1992 Zb. V zákone boli uvedené dva druhy sadzby dane z pridanej hodnoty. Prvou sadzbou DPH bola základná sadzba. Bola stanovená vo výške 23%. Druhým typom sadzby bola tzv. znížená sadzba, ktorá bola stanovená vo výške 6%. Druhý spomínaný typ, znížená sadzba, bola využívaná v stavebníctve. Používala sa pri niektorých druhoch tovarov alebo v oblasti prenájmu nehnuteľností.

Zlom nastal v roku 2004, kedy sa ustálila spoločná a jednotná výška DPH na úrovni 19%. Znížená sadzba dane bola dovtedy zrušená a opätovne sa zaviedla až v roku 2006. Ustanovená bola na niektoré tovary ako napríklad lieky alebo niektoré zdravotnícke

²⁸ JABLONKOVÁ, Zdenka. Daň z pridanej hodnoty. *Daňový a účtovný poradca podnikateľa*. Žilina: Poradca podnikateľa, 2015, 20(4-5), 140-275. ISSN 1335-0897.

²⁹ ČERVENÁ, Karolína, ed. *Vybrané otázky daňovej politiky Európskej únie a jej členských štátov: nekonferenčný zborník vedeckých prác*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2013, 446 s. ISBN 978-80-7097-999-0.

pomôcky. Ako sa zákony vyvíjali a časom menili, znížená sadzba dane sa zaviedla aj na iné tovary, ktorými boli napríklad knihy. Ako dôvod zavedenia zníženej sadzby dane na knihy bolo uvedené, že všetci v spoločnosti bez ohľadu na príjem, by si mali byť schopný kúpiť knihu.

Súčasnou právnou úpravou, ktorá rieši daň z pridanej hodnoty je zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. V tomto zákone je vymedzená a stanovená ako základná, tak aj znížená sadzba dane z pridanej hodnoty. V zákone je taktiež uvedená výška sadzby dane. Pre základnú sadzbu je stanovená výška 20% zo základu dane a pre zníženú sadzbu dane je to výška 10% zo základu dane. Tak, ako sme spomínali pri predošlom zákone, aj zákon č. 222/2004 si prešiel viacerými úpravami a novelizáciami. Od roku 2004 bol menený spolu tridsaťštyrikrát. Uvádza všetky potrebné náležitosti v súvislosti s daňou z pridanej hodnoty. V zákone je uvedené, čo je predmetom dane, ako aj to, koho definujeme ako zdaniteľnú osobu. Nie sú to však jediné náležitosti, ktoré zákon obsahuje. Nachádzajú sa v ňom všetky ostatné potrebné informácie z oblasti DPH. Pri dani z pridanej hodnoty je potrebné vedieť, či prišlo k obchodu pri uskutočňovaní činnosti, z ktorej má firma zisk a je jej predmetom podnikania. Ak vzniklo plnenie, ktoré je zdaniteľné, je potrebné poznať miesto aj čas uskutočnenia. Určí sa tým povinnosť odvieť daň.³⁰

Na záver všeobecnej charakteristiky uvidíme jednoduchý príklad, na ktorom si vysvetlíme dnešné fungovanie DPH. Jednou z možností je to, že všetci, ktorí vstupujú do obchodného vzťahu sú platiteľmi DPH. Ide o najjednoduchší prípad. Môže ísť napríklad o umeleckého kováča. Kováč má v prvom prípade k dispozícii svoje železo, ktoré si zozbieral od známych. V takom prípade ho teda nekupuje. Z toho vyplýva, že DPH na vstupe je 0 €. Zo železa vytvorí nejaký výrobok, ktorý predá za cenu 100 € bez DPH. 20% zo sumy 100 € je 20 €. Cena výrobku je potom 120 € s DPH. Keď príde obdobie zúčtovania so štátom, odpočíta od dane na výstupe, vo výške 20 €, daň na vstupe, ktorá je 0 €. Výsledok je 20 €, ktorý odvedie do štátneho rozpočtu. V druhom prípade kováč nakúpi železo za sumu 500 € bez DPH. DPH na vstupe je 100 €. Železo spracuje a predá maloobchodu už hotové výrobky v sume 1000 € bez DPH. Suma, ktorá bude uvedená na faktúre bude potom 1200 € s DPH. Po skončení obdobia kováč opäť musí odpočítať od dane na výstupe daň na vstupe, pri nákupe. Teraz je rozdiel $200 \text{ €} - 100 \text{ €} = 100 \text{ €}$. Sumu 100 € odvedie na daniach do štátnej kasy.

³⁰ SKALICKÁ, H., Mezinárodní daňové vztahy, 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, 188 s., ISBN 978-80-7357-677-6.

Tabuľka 2 Vývoj sadzieb dane z pridanej hodnoty

ROK								
Sadzba dane	1992	1995	2000	2003	2004	2006	2010	2019
Základná	23 %	25 %	23 %	20 %	19 %	19 %	20 %	20 %
Znížená	6 %	6 %	10 %	14 %	-	10 %	10 %	10 %

Zdroj: vlastné spracovanie

3.4 Osobitosti pri dani z pridanej hodnoty

Pri dani z pridanej hodnoty sa môžeme stretnúť s viacerými osobitosťami. Uvedieme špecifický režim call - off stock a oslobodenie od dane z pridanej hodnoty.

3.4.1 Režim call - off stock

Od roku 2020 bola plánovaná novela zákona o dani z pridanej hodnoty, ktorá sa napokon aj uskutočnila a účinnosť nadobudla 1. januára 2020. Novela súvisí najmä s implementáciou smernice EÚ 2006/112/ES. Smernica sa týka kolektívneho systému dane z pridanej hodnoty, ktorá platí pre celé územie „Spoločenstva“.³¹ Najpočetnejšie a najdôležitejšie zmeny sa týkajú tzv. režimu call - off stock. Podľa právnej úpravy o dani z pridanej hodnoty jej podlieha aj dodanie tovaru. Existuje však aj pár výnimiek, ktoré sa podobajú režimu call - off stock. Podľa osobitného režimu, v prípade, že odosielateľ prepraví tovar za hranice Slovenskej republiky a tovar následne uskladní, pričom ho nepredá, tovar by mal byť oslobodený od DPH až do doby, kedy ho predá, teda odberateľ nadobudne vlastnícke právo k danému tovaru. Režim prichádza do úvahy v prípade, že tuzemca, ako aj zahraničný odberateľ, sú platiteľmi DPH. V súčasnosti platí, že už pri preprave tovaru za hranice Slovenskej republiky tovar podlieha dani. V súvislosti s režimom call - off stock, novela obsahuje aj viaceré podmienky, ktoré musia byť splnené, aby bolo možné riadiť sa osobitným režimom. Jednou z podmienok je napríklad, že tovar nesmie byť uskladnený viac ako 12 mesiacov. To znamená, že dodávateľ musí tovar prevezený za hranice Slovenskej republiky predat' odberateľovi do 12 mesiacov. Ďalšou podmienkou je, že platiteľ DPH uvedie premiestnenie tovaru za hranice do svojich záznamov. Platiteľ DPH, ktorý odosiela alebo prepravuje tovar, nemôže mať sídlo v

³¹ Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty

členskom štáte, do ktorého sa tovar prepravuje.³² Špecifický režim call - off stock sa účtuje v účtovej triede sedem, konkrétne v účtovej triede 75 - Podsúvahové účty.

3. 4. 2 Oslobodenie od dane z pridanej hodnoty

Za isté špecifikum možno považovať, že existujú predmety dane, ktoré sú od DPH oslobodené. Výnimky sa nachádzajú v zákone č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty. Predmety dane, ktoré sú oslobodené, sú presne vymedzené v spomínanom zákone. Upravujú ich viaceré paragrafy. Konkrétne sú to paragrafy 28 až 49. V prípade, že by sme chceli všetky predmety osobitne a podrobne popísať, zabralo by to veľa času, nakoľko sú tieto predmety upravené vo viacerých paragrafoch. Považujeme za správne aspoň vymenovanie niektorých spomínaných predmetov, ktoré sú oslobodené od dane z pridanej hodnoty. Ide najmä o nasledujúce predmety:

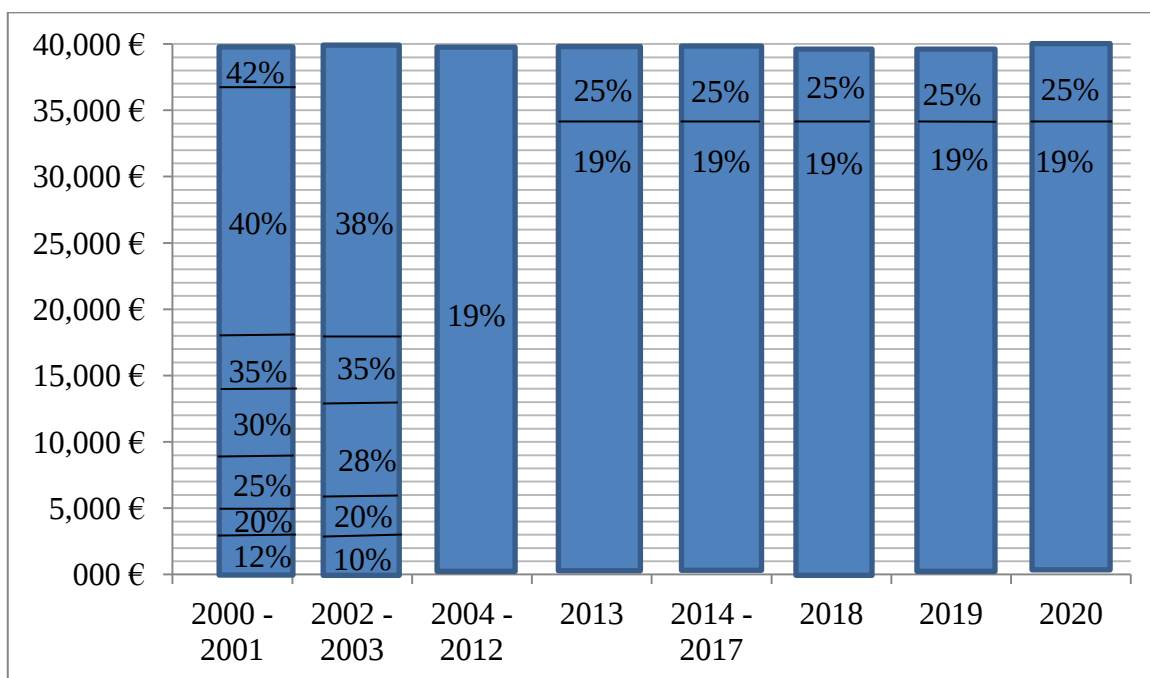
- poštové služby - ide o všeobecné služby, ktoré sú poskytované poštou a aj služby, ktoré sú spojené s dodaním tovaru, avšak daná pošta nato musí mať udelenú licenciu;
- služby, ktoré sa týkajú sociálnej pomoci - ktoré chránia mládež a poskytujú ich zariadenia sociálnej pomoci;
- taktiež služby poskytované v oblasti zdravotníctva, ako štátne, tak aj neštátne inštitúcie - napríklad zubná starostlivosť;
- kultúrne služby - v prípade, že ich poskytujú zákonom stanovené inštitúcie ako napríklad neziskové organizácie;
- služby verejného rozhlasu alebo televízie;
- služby, ktoré sú spojené so športom a telesnou výchovou a veľa ďalších.³³

Na nasledujúcom grafe si znázorníme vývoj sadzby dane z príjmov od roku 2000 po rok 2020.

³² Zákon č. 222/2004 Z. z. zákon o dani z pridanej hodnoty

³³ Zákon č. 222/2004 Z. z. Zákon o dani z pridanej hodnoty

Graf 1 Vývoj sadzby dane z príjmov FO v rokoch 2000 - 2020

Zdroj: dostupné na internet: <https://www.podnikajte.sk/dan-z-prijmov/vyvoj-sadzieb-dane-z-prijmov>

3.5 Daňové úniky

V tejto podkapitole považujeme za potrebné spomenúť aj menej obľúbenú činnosť z pohľadu štátu, ktorou sú daňové úniky. Problematiku únikov sme zahrnuli do práce preto, že najčastejšie sa daňové úniky prejavujú pri nepriamych daniach - DPH a spotrebných daniach. Samozrejme uskutočňujú sa pri všetkých druhoch daní.

Daňové úniky sa dajú charakterizovať ako vyhnutie sa povinnosti platiť daň. Úniky sú úzko spojené so sadzbou dane. V prípade, že sa zvýši sadzba dane, môžu nastať dve situácie. Prvou situáciou bude, že zvýšená sadzba dane spôsobí, že subjekt dane sa bude chcieť čo najviac oslobodiť od platby. V preklade to znamená, že neprizná všetky príjmy na zdanenie, čím uskutoční daňový únik. Na druhej strane, keďže sa zvýši sadzba, príjem sa subjektu zníži a ten bude inak vnímať riziko. Bude to znamenať, že čím menší bude mať subjekt dane príjem, tým viac sa bude báť rizika vykonať daňový únik a bude mať negatívny postoj k prípadnej pokute. Miera v akej sa uskutočňujú daňové úniky vyjadruje efektívnosť daňovej sústavy štátu.³⁴

Tak isto ako v ekonomickej teórii má pojem daň viacero definícií, aj pojem daňový únik je charakterizovaný viacerými autormi. Všetky definície sú vo svojej podstate

³⁴ ZUBALOVÁ, A. a kol. 2008. *Daňové teórie a ich využitie v praxi*. 1. vyd., Bratislava: Iura Edition, spol. s.r.o., 2008. 198 s. ISBN 978-80-8078-228-3.

rovnaké. Daňový únik možno vo všeobecnosti charakterizovať ako rozhodnutie subjektu dane, že si zníži svoje zdaniteľné príjmy z dôvodu následnej nižšej daňovej povinnosti.³⁵

Cieľom a úlohou každého štátu je uskutočňovať také opatrenia a činnosti, aby sa predchádzalo uskutočňovaniu únikov. Vždy si však niektoré subjekty nájdu cestu, ktorou štát oberú o nejakú časť daní. Preto je potrebná efektívna kontrola v tejto oblasti a následné vyvodenie dostatočných dôsledkov z porušovania právnych predpisov.

Udeľovanie dostatočne vysokých pokút za porušovanie právnych predpisov spojených s týmto druhom trestnej činnosti môže mať aj preventívnu funkciu. V prípade vysokej pokuty si subjekt dobre rozmyslí, či chce riskovať udelenie pokuty alebo dane riadne zaplatí. Viacero autorov sa stotožňuje s názorom, že daňové úniky je možné len zmierniť, nie však úplne odstrániť.³⁶

Ako by väčšina z nás podľa názvu mohla tvrdiť, daňové úniky sú nelegálnou činnosťou. S týmto tvrdením sa však nemôžeme stotožniť. Úniky na dani sa členia na nelegálne a legálne. Legálnymi sú napríklad daňové úspory. Sú to postupy, ktoré sú v súlade s právnymi predpismi. Postupy, ktoré odporujú zákonom a subjekt dane na základe nich platí nižšiu alebo žiadnu daň nazývame nelegálne. Nelegálne daňové úniky sa ďalej členia, čo graficky znázorníme v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 3 Členenie nelegálnych daňových únikov

HPadisko členenia	Druhy
Podľa času	Trvalé
	Dočasné
Podľa vzniku	Prvotné
	Druhotné
Podľa úmyslu	Úmyselné
	Neúmyselné

Zdroj: vlastné spracovanie

Ako príklad uvedieme pár konkrétnych nelegálnych daňových únikov. Medzi tieto trestné činy zaradujeme pašeráctvo, či už zbraní, cigariet alebo alkoholu. Ďalej sú to daňové úniky spojené s nelegálnym prísťahovalectvom, praním špinavých peňazí alebo drogová trestná činnosť.

³⁵ BURÁK, E. 2003. *Daňové úniky na Slovensku*. In Podnikanie v praxi: školy, úrady, obce, kultúra, zdravotníctvo, rozpočtové, príspevkové, neziskové organizácie. ISSN 1335-7484, 2003, roč. 3, č. 4, s. 36-37.

³⁶ Dostupné na internete: <<https://www.etrend.sk/ekonomika/danove-uniky-sa-daju-len-znizit-nie-odstranit.html>>

3.6 Účtovanie daní

„Pre účtovanie daní sa používa samostatná účtová skupina číslo 34, ktorá má názov Zúčtovanie daní a dotácií.“³⁷ Jednotlivými súčasťami skupiny je daň z pridanej hodnoty, ostatné priame dane, daň z príjmov, ostatné dane a poplatky, dotácie zo štátneho rozpočtu a ostatné dotácie. Ďalšou skupinou, ktorú využívame pre účtovanie daní je účtová skupina číslo 53, kde sa dane už účtujú ako náklady. Súčasťou skupiny číslo 53 je daň z motorových vozidiel, daň z nehnuteľností, ostatné dane a poplatky. Daň z príjmov má svoju samostatnú účtovú skupinu číslo 59. Ako ostatné skupiny, aj táto má viacero častí. Patrí sem splatná daň z príjmov z bežnej činnosti, odložená daň z príjmov z bežnej činnosti, splatná daň z príjmov z mimoriadnej činnosti, odložená daň z príjmov z mimoriadnej činnosti, dodatočné odvody dane z príjmov, prevod podielov na výsledku hospodárenia spoločníkom, prevod nákladov na hospodársku činnosť a prevod finančných nákladov. Okrem vymenovaných účtov môže nastať situácia, kedy si daňový subjekt odloží daňovú povinnosť. Prípád odloženej daňovej povinnosti sa účtuje na účte číslo 481 s názvom odložený daňový záväzok alebo pohľadávka.

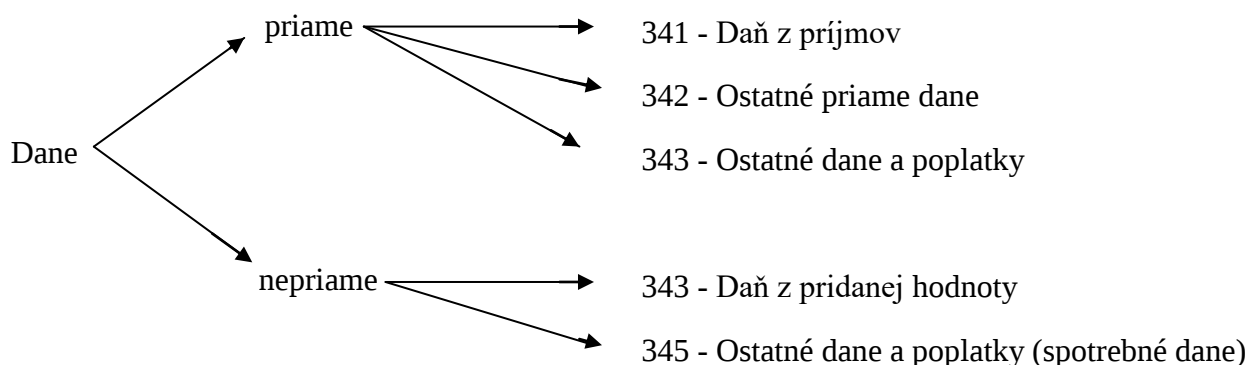
Uvedieme príklad na účtovanie priamej dane, dane z príjmov. Daňový subjekt platí preddavky na daň. Preddavky sa zaúčtujú na účet 341 na stranu MD. V prípade, že platí daň z bankového účtu na strane DAL bude účet číslo 221 (341/221). Daňová povinnosť, ktorú si subjekt vypočíta prostredníctvom daňového priznania sa zaúčtuje ako jeho náklad na účte číslo 591 na strane MD. Na stranu DAL uvedie účet 341 (591/341). Potom ako daňovú povinnosť uhradí daňovému úradu, uvedie to do svojho účtovníctva, opäť na účet 341 na strane MD. Povedzme, že daň zaplatil z pokladnice, na stranu DAL ide účet 211 (341/211).

Dane sa účtujú v sústave jednoduchého, ale aj v sústave podvojného účtovníctva. Rozdiel medzi dvomi sústavami účtovania je jednoduchý. V sústave podvojného účtovníctva účtujú právnické osoby. Na rozdiel od nich, v sústave jednoduchého účtovníctva účtujú osoby, ktorým to povoľuje zákon ako napríklad podnikajúce fyzické osoby, ktoré musia preukazovať svoje príjmy. Sústavy sa od seba líšia napríklad aj tým, že sa inak vypočíta výsledok hospodárenia, prípadne sa účtovná závierka v jednoduchom účtovníctve skladá z iných častí ako účtovná závierka pri podvojnom účtovníctve.

³⁷ ŠLOSÁR, Rudolf a Jaromír NOVÁK. *Didaktika účtovníctva pre stredoškolských učiteľov*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2019, 375 s. [23,11 AH]. ISBN 978-80-225-4616-4.

Následne členenie daní názorne ukážeme aj na grafickej schéme.

Schéma 3 Členenie daní podľa účtových skupín

Zdroj: vlastné spracovanie podľa ŠLOSÁR, Rudolf a Jaromír NOVÁK. *Didaktika účtovníctva pre stredoškolských učiteľov*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2019.

Vyššie uvedená schéma je odvodená z účtovej osnovy. Keďže účtová osnova je dosť rozsiahla a obsahuje veľké množstvo účtových skupín, ako aj jednotlivých účtov, túto osnovu sme nezaradili priamo do hlavnej časti diplomovej práce. Napriek tomu pokladáme za potrebné, aby si čitateľ práce mohol prejsť účtovú osnovu, preto sme ju umiestnili do prílohy číslo 1 na konci diplomovej práce.

Účtovú osnovu môžeme charakterizovať ako pomôcku pre účtovanie. Podnikatelia, ako aj fyzické osoby na základe osnovy účtujú svoje účtovné prípady. Ide o tzv. rámcovú osnovu, do ktorej je možné pridávať potrebné účty.³⁸

Je rozdelená na účtové triedy, tie sa ďalej rozdeľujú na účtové skupiny a napokon na samotné účty. Obsahujú jednotlivé syntetické účty, ku ktorým si jednotlivé účtovné jednotky môžu zriaďovať účty analytické, ktoré slúžia k lepšej orientácii. Všetky syntetické účty majú svoje číselné i slovné pomenovanie. Finančné účtovníctvo patrí pod záštitu Ministerstva financií Slovenskej republiky.³⁹

Účet 343 je určený na účtovanie dane z pridanej hodnoty. Daň je špecifická v tom, že je nepriama. Znamená to, že DPH je súčasťou ceny tovarov a služieb čiže ju znáša

³⁸ Stormware. Účtová osnova. Dostupné na internete: <https://www.stormware.sk/prirucka-pohoda-online/Podvojne_uctovnictvo/Uctova_osnova/>

³⁹ *Podvojné účtovníctvo pre podnikateľov 2015: úplné znenie : postupov účtovania pre podnikateľov : účtovnej závierky pre podnikateľov v podvojnóm účtovníctve : výkazov vybraných z účtovnej závierky : zákona o účtovníctve : [úplné znenie opatrení MF SR platné od 1. 1. 2015]*. Bratislava: SÚVAHA, 2015, 342 s. ISBN 978-80-89265-28-2.

spotrebiteľ. Osobitosť je v tom, že DPH neplatí samotný subjekt, ktorý ju znáša ale napríklad maloobchod, ktorý daný tovar alebo službu predáva.

Konkrétne účet 341 sa používa na účtovanie dane z príjmov z pohľadu platiteľa dane alebo daňovníka. Podľa zostatku na tomto účte potom subjektu dane vyjde buď daňový nedoplatok alebo preplatok na dani, ktorý bude daňovníkovi po podaní daňového priznania vrátený.⁴⁰ Daňovník však musí vyplniť žiadosť o vrátenie preplatku na dani a odovzdať ju príslušnému správcovi dane.

V nasledujúcich dvoch podkapitolách sa budeme venovať konkrétnemu účtovaniu dvoch druhov daní a to dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov. Ich účtovanie ukážeme aj na komplexnom príklade vo vybranej účtovnej jednotke a zobrazíme aj ich vplyv na celkový výsledok hospodárenia firmy Účto s. r. o.

3. 6. 1 Účtovanie dane z pridanej hodnoty

Najvýznamnejšou daňou z nepriamych daní je daň z pridanej hodnoty, ktorá má vyhradenú účtovú skupinu, a to skupinu číslo 343 – Daň z pridanej hodnoty. Daň z pridanej hodnoty sa vypočíta ako rozdiel medzi daňovou pohľadávkou a záväzkom. Pri nepriamych daniach môžu vzniknúť dve situácie. Prvou situáciou je, keď vznikne nadmerný odpočet. Takýto prípad nastáva vtedy, ak je strana DAL menšia ako suma strany MÁ DAŤ. A naopak, ak je suma strany DAL väčšia ako suma strany MÁ DAŤ, vzniká daňová povinnosť, ktorú je potrebné zaplatiť. Považujeme za potrebné pripomenúť, že dovoz tovaru alebo služieb podlieha dani z pridanej hodnoty, ale na druhú stranu, vývoz tovarov a služieb je od tejto dane oslobodený. Je potrebné, aby každá účtovná jednotka viedla záznamy o spomínanom účte a to nie len z dôvodu vlastnej kontroly, ale aj z dôvodu prípadnej kontroly daňového úradu. Pri dovoze tovaru alebo služieb je veľmi dôležité, že daň z pridanej hodnoty sa nepočíta len z hodnoty tovaru alebo dovezenej služby, ale do tejto sumy sa započítava aj prípadné clo a colné poplatky.⁴¹

⁴⁰ STARÍČKOVÁ, Zuzana. *Finančné účtovníctvo: praktikum*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2006, 188 s. ISBN 80-225-1961-8.

⁴¹ ŠLOSÁR, Rudolf a Jaromír NOVÁK. *Didaktika účtovníctva pre stredoškolských učiteľov*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2019, 375 s. [23,11 AH]. ISBN 978-80-225-4616-4.

Tabuľka 4 Účtovanie dane z pridanej hodnoty – 343 – daň na vstupe

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Účtovací predpis	
			MD	D
1.	FAD	Nákup tovaru: a) cena tovaru (základ DPH) b) DPH c) celková fakturovaná suma	131 343 -	- - 321
2.	ID	Prevzatie tovaru na sklad	132	131
3.	VBÚ	Úhrada FAD za tovar	321	221

Zdroj: vlastné spracovanie. Dostupné na internete: <<https://slideplayer.cz/slide/13985481/>>

Po skončení obdobia je potrebné zaúčtovať DPH na vstupe a DPH na výstupe (343/343). Následne sa úhrada daňovej povinnosti zaúčtuje ako 343/221, v prípade, že je táto povinnosť platená z bankového účtu.

Tabuľka 5 Účtovanie dane z pridanej hodnoty – 343 – daň na výstupe

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Účtovací predpis	
			MD	D
1.	FAO	Predaj tovaru: a) cena tovaru (základ DPH) b) DPH c) celková fakturovaná suma	- - 311	604 343 -
2.	ID	Vyskladnenie predaného tovaru	504	132
3.	VBÚ	Inkaso FAO od odberateľa	221	311

Zdroj: Dostupné na internete: <<https://slideplayer.cz/slide/13985481/>>

3. 6. 2 Účtovanie dane z príjmov

Pri dani z príjmov rozlišujeme, či danú daň platí fyzická alebo právnická osoba. Ďalej do skupiny priamych daní, podľa dopadu dane, zaraďujeme aj miestne dane a daň z motorových vozidiel, ktorým sa však v práci podrobnejšie nevenujeme.

Spomínané dva typy dane z príjmov majú okrem rozličného subjektu dane, aj rozdielnú sadzbu dane. Daň z príjmov fyzickej osoby v podmienkach Slovenskej republiky je v súčasnosti progresívnou daňou. Znamená to, že do určitej výšky príjmu sa platí jedna sadzba dane a časť príjmu, ktorá prekročí stanovenú hranicu je zdaňovaná vyššou sadzbou dane. „Konkrétne v našom právnom poriadku pre rok 2019 bola sadzba dane z príjmov fyzickej osoby vo výške 19% zo základu dane“⁴². Príjem, ktorý prekročil hranicu 176,8 - násobku životného minima sa zdaňoval sadzbou vo výške 25% zo základu dane.

Sadzba dane z príjmov právnických osôb má jednotnú výšku bez ohľadu na dosiahnutý obrat a je stanovená na hranici 21%.

Ďalším rozdielom medzi daňou z príjmov fyzickej a právnickej osoby je spôsob platenia dane. Ako pri fyzickej, tak aj pri právnickej osobe existujú dva spôsoby platenia daní. Pri fyzickej osobe je možné platiť daň z príjmov ročne, kedy sa vypočíta daň zo všetkých dosiahnutých príjmov počas jedného kalendárneho roka alebo zrážkovo, kedy sa daň platí pri získaní daného príjmu. Aj pri právnickej osobe existujú dva spôsoby platenia daní. Platenie zrážkou ako pri fyzickej osobe a tiež aj preddavky na daň z príjmov právnickej osoby, kedy môže byť právnická osoba napríklad štvrťročným alebo mesačným platiteľom dane. Štvrťročného platiteľa dane sme pre účely práce vybrali aj my, konkrétne firmu Účto s. r. o., ktorej sa budeme venovať neskôr.

Vo všeobecnosti možno povedať, že na účtovanie priamych daní sa podľa účtovej osnovy používa jedna účtová skupina číslo 34 – Zúčtovanie daní a dotácií. V skupine sú dva konkrétne účty 341 - Daň z príjmov a účet 342 - Ostatné priame dane.

Daň z príjmov je nákladom spoločnosti. Účtuje sa ako v bežnom období, tak aj v nasledujúcom období nasledovne:

- v bežnom účtovnom období sa účtujú jednotlivé preddavky platené za celé roky a to 341/221;
- a po vypočítaní samotnej dane 591/341;
- v budúcom období sa účtuje len rozdiel medzi vypočítanou daňou a zaplatenými preddavkami;
- môžu nastať dve situácie a to, že preddavky sú vyššie alebo nižšie ako vypočítaná povinnosť a to buď 341/221 alebo 221/341.⁴³

⁴² Zákon č. 595/2003 Z. z. zákon o dani z príjmov

⁴³ ŠLOSÁR, Rudolf a Jaromír NOVÁK. *Didaktika účtovníctva pre stredoškolských učiteľov*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2019, 375 s. [23,11 AH]. ISBN 978-80-225-4616-4.

Tabuľka 6 Účtovanie dane z príjmov v bežnom účtovnom období

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Účtovací predpis	
			MD	D
1.	VBÚ	Úhrada preddavkov na daň z príjmov počas roka	341	221
2.	ID	Závazok dane z príjmov:		
		a) z bežnej činnosti	591	-
		b) spolu	-	341

Zdroj: vlastné spracovanie

3. 4 Praktický príklad účtovania dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov vo vybranej účtovnej jednotke Účto s. r. o.

Pre účely diplomovej práce sme vybrali účtovnú jednotku Účto s. r. o. Firma vznikla v roku 2004 a založili ju dvaja spoločníci splatením základného imania. Postupom času jeden z konateľov previedol svoj podiel na druhého zakladateľa. Firma Účto s. r. o. má v súčasnosti troch zamestnancov. Jedna účtovníčka má na starosti mzdy, podvojné a jednoduché účtovníctvo. Druhá zamestnankyňa sa zaoberá len podvojným a jednoduchým účtovníctvom. Tretou osobou v spoločnosti Účto s. r. o. je konateľ, ktorý je aj jedným zo spomínaných zakladateľov firmy. Do jeho pôsobnosti patrí vedenie celej kancelárie, dokončovacie práce v účtovníctve svojich podriadených zamestnankýň a samozrejme zastupuje firmu navonok vo vzťahu k štátnym orgánom, ktorými sú daňový úrad a podobné inštitúcie a orgány verejnej správy. Hlavným dôvodom výberu tejto firmy bolo, že sme v nej absolvovali povinnú prax.

Zvolená účtovná jednotka má rôznych klientov. Môžu to byť fyzické osoby, i právnické osoby. Spoločnosť zostavuje účtovníctvo a mzdy nie len pre tuzemských klientov ale i pre osoby zo zahraničia, prípadne osoby, ktoré majú príjem v zahraničí. Predmet podnikania spoločnosti tvoria viaceré činnosti. Z najdôležitejších činností môžeme spomenúť napr. vedenie účtovníctva, podnikateľské a finančné poradenstvo, skladovanie alebo sprostredkovateľská činnosť v rozsahu voľných živností. Je potrebné poznamenať, že firma Účto s. r. o. je štvrťročným plátcom dane z pridanej hodnoty.

Následne uvedieme komplexný príklad účtovania najmä dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov v spomínanej účtovnej jednotke počas jednotlivých štvrťrokov a na záver uvedieme aj postup vypočítania výsledku hospodárenia a daňovej povinnosti.

Počas účtovného roka a v tomto prípade je to aj kalendárny rok, nastali účtovnej jednotke rôzne účtovné prípady, ktoré musíme jednotlivo zaúčtovať do evidencie. Pre zjednodušenie, sme vybrali rôzne typy účtovných prípadov. Nakoľko firma Účto s. r. o. nevlastní svoje priestory, musí si kancelárie prenajímať. Z toho vyplýva, že v každom štvrťroku jej vznikne účtovný prípad spojený s platbou nájomného za kancelárske priestory, ktorý zaúčtujeme. Mesačný nájom je vo výške 50 €, štvrťročne sa nájomné vyšplhá na sumu 200 €. Nájomné firma platí v hotovosti, budeme teda účtovať na účte 221 - Pokladnica.

Z prevádzky kancelárie vznikajú rôzne náklady ako napríklad nákup kancelárskych potrieb, nákup tlačiarne alebo servis a oprava PC. Účtovné prípady, ktoré sú pre firmu náklady, platí v hotovosti z pokladnice. V súčasnosti sa celá spoločnosť presúva k elektronizácii, prostredníctvom ktorej, podnikatelia ako aj ostatné osoby môžu komunikovať s orgánmi štátnej správy prostredníctvom internetu. Za zavedenie a používanie internetu spolu so službami mobilnej siete firma platí štvrťročne 100 €. Telefón a internet sa platia pravidelne, tak ako nájomné, preto sa účtovné prípady budú opakovať v každom štvrťroku.

Na začiatku roka firma obstarala vozidlo, ktoré zakúpila v Rakúsku. Osobné motorové vozidlo potrebuje určitú údržbu a pravidelné tankovanie pohonných hmôt, čo sú tiež náklady pre firmu, ktoré musíme uviesť v evidencii, zaúčtovať. V prvom štvrťroku firma vykonala účtovné práce za ktoré si vystavila faktúru, ktorú zaúčtujeme do evidencie. V druhom štvrťroku sme pre tuzemského podnikateľa spracovávali mzdy za jeden mesiac. Za tieto služby vystavili faktúru, ktorú musíme zaradiť do účtovnej evidencie. V treťom štvrťroku uvedieme príklad, v ktorom firma Účto s. r. o. poskytovala služby pre subjekt do zahraničia. Pre prehľadnosť, si jednotlivé účtovné prípady zobrazíme v jednej tabuľke spolu so sumami a jednotlivými účtami. Pod tabuľkou rozoberieme účtovanie jednotlivých prípadov.

Tabuľka 7 Účtovanie účtovných prípadov počas roka vo firme Účto s. r. o.

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	D
1.	zPFA	Dovoz osobného vozidla z AT	4 000 €	042	321
2.	ID	DPH z prijatej faktúry za osobné vozidlo	800 €	343	343
3.	ID	Zaradenie vozidla	4 000 €	042	022
4.	ID	Oprávky k motorovému vozidlu	84 €	551	082
5.	VFA	Účtovné práce:			
		a) cena bez DPH	969,22 €	-	602
		b) DPH	242,30 €	-	343
		c) spolu	1211,52 €	311	-
6.	VBÚ	Úhrada vystavenej faktúry	1 211,52 €	221	311
7.	PDV1	Poštovné	35 €	568	211
8.	PDV2	Spotreba PHM:			
		a) cena bez DPH	136 €	501	-
		b) DPH	34 €	343	-
		c) spolu	170 €	-	211
9.	PDV3	Nájomné:			
		a) cena bez DPH	160 €	518	-
		b) DPH	40 €	343	-
		c) spolu	200 €	-	211
10.	PDV4	Servis a oprava PC:			
		a) cena bez DPH	240 €	511	-
		b) DPH	60 €	343	-
		c) spolu	300 €	-	211
11.	PDV5	Telefón + internet:			
		a) cena bez DPH	80 €	518	-
		b) DPH	20 €	343	-
		c) spolu	100 €	-	211

Pokračovanie tabuľky 7

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	D
12.	VFA	Za spracovanie miezd:			
		a) cena bez DPH	1 440 €	-	602
		b) DPH	360 €	-	343
		c) spolu	1 800 €	311	-
13.	VBU	Úhrada vystavenej faktúry	1 800 €	221	311
14.	PDV6	Poštovné	70 €	568	211
15.	PDV7	Spotreba PHM:			
		a) cena bez DPH	216 €	501	-
		b) DPH	54 €	343	-
		c) spolu	270 €	-	211
16.	PDV8	Nájomné:			
		a) cena bez DPH	160 €	518	-
		b) DPH	40 €	343	-
		c) spolu	200 €	-	211
17.	PDV9	Servis vozidla:			
		a) cena bez DPH	360 €	511	-
		b) DPH	90 €	343	-
		c) spolu	450 €	-	211
18.	PDV10	Telefón + internet:			
		a) cena bez DPH	80 €	518	-
		b) DPH	20 €	343	-
		c) spolu	100 €	-	211
19.	VFA	Vývoz služieb do štátov EÚ	5 000 €	311	602
20.	VBU	Úhrada vystavenej faktúry	5 000 €	221	311
21.	PDV11	Poštovné	50 €	568	211
22.	PDV12	Spotreba PHM:			
		a) cena bez DPH	192 €	504	-
		b) DPH	48 €	343	-
		c) spolu	240 €	-	211

Pokračovanie tabuľky 7

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	D
23.	PDV13	Nájomné:			
		a) cena bez DPH	160 €	518	-
		b) DPH	40 €	343	-
		c) spolu	200 €	-	211
24.	PDV14	Nákup kanc. potrieb:			
		a) cena bez DPH	240 €	501	-
		b) DPH	60 €	343	-
		c) spolu	300 €	-	211
25.	PDV15	Telefón + internet:			
		a) cena bez DPH	80 €	518	-
		b) DPH	20 €	343	-
		c) spolu	100 €	-	211
26.	VFA	Tržba za účtovné práce:			
		a) cena bez DPH	2 400 €	-	602
		b) DPH	600 €	-	343
		c) spolu	3 000 €	311	-
27.	VBU	Úhrada vystavenej faktúry	3 000€	211	311
28.	PFA	Za stavebné práce	900 €	511	321
29.	VPD	Úhrada faktúry	900 €	321	211
30.	PDV16	Poštovné	90 €	568	211
31.	PDV17	Spotreba PHM:			
		a) cena bez DPH	288 €	501	-
		b) DPH	72 €	343	-
		c) spolu	360 €	-	211
32.	PDV18	Nájomné:			
		a) cena bez DPH	160 €	518	-
		b) DPH	40 €	343	-
		c) spolu	200 €	-	211

Pokračovanie tabuľky 7

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	D
33.	PDV19	Nákup tlačiarne:			
		a) cena bez DPH	96 €	501	-
		b) DPH	24 €	343	-
		c) spolu	120 €	-	211
34.	PDV20	Telefón + internet:			
		a) cena bez DPH	80 €	518	-
		b) DPH	20 €	343	-
		c) spolu	100 €	-	211

Na začiatku podkapitoly sme stručne opísali jednotlivé situácie, ktoré vo firme nastali počas roka. Následne pre prehľadnosť sme ich uviedli do jednej tabuľky. Uskutočníme analýzu jednotlivých prípadov a ich účtovanie v evidencii firmy a na jednotlivých účtoch. Pri jednotlivých účtovných prípadoch uvedieme vplyv na celkový výsledok hospodárenia účtovnej jednotky.

1. štvrt'rok

V marci firma obstarala motorové vozidlo v Rakúsku. Kúpna cena motorového vozidla značky Audi bola 4 800€ s DPH. Z tejto sumy je 4 000 € základ dane a daň je vo výške 800 € (20%). Dodávateľská firma Audi GmbH., ktorá vozidlo predáva, je registrovaná ako plátcu DPH v Rakúsku. Spoločnosť Účto s. r. o., ktorá vozidlo kúpila je registrovaná ako plátcu DPH v Slovenskej republike. Z dôvodu, že obe zúčastnené strany tohto obchodného prípadu – dodávateľ (predávajúci) aj odberateľ (kupujúci) sú registrovaní ako plátcu DPH, požiadali sme rakúskeho dodávateľa o predaj vozidla za cenu bez DPH z dôvodu, že chceme vozidlo vyviešť z Rakúska na Slovensko, pri využití Európskej smernice o prenose daňovej povinnosti z dodávateľa (AT) na odberateľa (SR) – povinnosť odviesť daň z pridanej hodnoty prechádza z dodávateľa na odberateľa. Rakúsky dodávateľ, firma Audi GmbH., vystavila faktúru č. AT2019/2 za predaj motorového vozidla slovenskej firme Účto s. r. o. za cenu 4 000 €. Vo faktúre uviedla, že tovar, konkrétne osobné motorové vozidlo, sa predáva slovenskému odberateľovi bez DPH podľa smernice EÚ. Faktúra od rakúskeho dodávateľa č. AT2019/2 slúži ako podklad k účtovaniu vo firme odberateľa, v spoločnosti Účto s. r. o. Následne po kúpe osobného

vozidla, firma Účto s. r. o. vozidlo previezla na Slovensko a zakúpené auto sme zaregistrovali na dopravnom inšpektoráte. Faktúru č. AT2019/2 sme zaúčtovali v účtovnej evidencii zahraničné došlé faktúry s priradeným interným číslom 70201901 ako obstaranie dlhodobého majetku (DM) z EÚ. Auto a DPH pri dovoze vozidla je potrebné zaúčtovať samostatne.

Pre zaúčtovanie auta do dlhodobého majetku firmy sa použili nasledovné účty:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	ID	Účet obstaranie dlhodobého majetku	4 000 €	042	-
2.	ID	Účet dodávateľa (záväzok)	4 000 €	-	321

Pre zaúčtovanie DPH pri dovoze tohto automobilu sme použili nasledovné účty:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	ID	Účet DPH nadobudnutie tovaru z EÚ - DPH	800 €	-	343
2.	ID	Účet DPH odpočítanie dane – DPH §49 ods.2	800 €	343	-

Zdroj: vlastné spracovanie

V priznaní k DPH sumu základu dane z pridanej hodnoty 4000 € zaradíme v riadku 09 –Tovary a služby, pri ktorých príjemca platí daň podľa § 69 ods. 2 a 9 až 12 (nadobudnutie tovaru za protihodnotu v tuzemsku z iného členského štátu Európskej únie ďalej len „členský štát“) a sumu DPH vo výške 800 € v riadku 10 (daň). Celý tento postup sa nazýva dodanie. Daň vo výške 800 € sa tiež objaví na riadku 21 (Odpočítanie dane - podľa §49 až 54a zákona o DPH), čo sa v praxi nazýva uplatnenie dane.

Zhrnutie účtovného prípadu o obstaraní motorového vozidla z hľadiska DPH:

Auto kúpené v AT za sumu 4000 € bez DPH v priznaní k DPH uvádzame aj na vstupe aj na výstupe, takže výsledok tohto účtovného prípadu z pohľadu DPH - platenia DPH alebo nadmerného odpočtu DPH voči finančnej správe v SR je daňovo neutrálny - DPH sme na

vstupe zaúčtovali vo výške 800 € a zároveň na výstupe v rovnakej čiastke 800 €. Výsledný odvod DPH je 0 € ($800\text{€} - 800\text{€} = 0\text{€}$).

Je potrebné účtovať o vozidle aj z hľadiska zaradenia do majetku firmy. Vozidlo sme na základe zahraničnej došlej faktúry zaúčtovali na účet Obstaranie dlhodobého majetku na stranu MD 042 v sume 4 000 €. Obstarávané vozidlo interným dokladom ID201901 zaradíme do majetku firmy Účto s. r. o. na účet 022 - Samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí v sume 4 000 €. Účtovný prípad bude vyzerat' nasledovne: strana MD, účtu 042 v sume 4 000 € a strana DAL, účtu 022 v sume 4 000 €.

V evidencii dlhodobého majetku (DM) sme vytvorili kartu majetku auta č. DM1, kde je uvedený:

- názov vozidla Audi;
- EČV SE140KJ;
- obstarávaciu cenu 4000 €.

Ako každý dlhodobý majetok, tak aj zakúpené vozidlo je potrebné odpisovať a následne odpisy účtovať. Vozidlo zaradíme do odpisovej skupiny číslo 1 s dĺžkou odpisovania 4 roky (48 mesiacov) a spôsob odpisovania tohto majetku je rovnomerne, podľa mesiacov, spôsobom, že sa účtovné a daňové odpisy rovnajú ($UO = DO$). Vozidlo bolo zaradené do majetku firmy v treťom mesiaci v roku 2019. Z toho vyplýva, že počet mesiacov odpisovania v roku 2019 je 9 (apríl, máj, jún, júl, august, september, október, november, december). Mesačný odpis vypočítame z obstarávacej ceny bez DPH, t. j. 4000 €, doba odpisovania 48 mesiacov. Počet mesiacov odpisovania v roku 2019 bol 9. Mesačný odpis vypočítame nasledovne: $4000/48 = 83,33 \text{ €}$. 9 mesiacov odpisovania v roku 2019 = $9 \times 83,33 \text{ €} = 749,97 \text{ €}$.

Do nákladov firmy mesačný odpis účtujeme interným dokladom 551/082.

Účet 082 – Oprávky k samostatným hnutelným veciam a k súboru hnutelných vecí (osobné vozidlo Audi), Účet 551 - Odpisy nehmotného a hmotného investičného majetku.

Pri platnej sadzbe dane z príjmov právnických osôb 21%, zaúčtovaním sumy daňových odpisov sa nám zníži základ dane o 749,97 € z čoho sa zníži prípadná daň z príjmov PO o 157,49 €.

Zhrnutie účtovania dovozu automobilu:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	ID	Účet obstaranie dlhodobého majetku	4 000€	042	-
2.	ID	Účet dodávateľa (záväzok)	4 000€	-	321
3.	ID	Účet DPH 20% (nadobudnutie tovaru z EÚ – DPH)	800€	-	343
4.	ID	Účet DPH 20% (odpočítanie dane – DPH §49 ods. 2)	800€	-	343
5.	ID	Zaradenie dlhodobého majetku na účet	4 000€	-	042
6.	ID	Samostatné hnutelné veci	4 000€	022	-
7.	ID	Odpisovanie dlhodobého majetku (mesačné)	83,33€	551	-
8.	ID	Oprávky k dlhodobému majetku (mesačné)	83,33€	082	-
9.	VBÚ	Úhrada došlej faktúry cez bankový účet	4 000€	321	221

Ďalším účtovným prípadom v prvom štvrtroku firmy Účto s. r. o. bola tržba za účtovné práce. Spracovali sme účtovníctvo z dokladov zákazníka. Počet zaúčtovaných účtovných zápisov z dokladov je 1262. Za jeden zaúčtovaný zápis sme stanovili sadzbu 0,80 €. Výpočet sumy na fakturáciu prevedených účtovných prác:

1262 zápisov x 0,80€ = 1009,60 € čo je cena bez DPH.

Za prevedené práce firma vystavila odberateľskú faktúru č. 2019001 na sumu:

- 1009,60 € čo je základ dane
- a DPH vo výške 20% zo sumy 1009,60, t.j. 201,92 €.

Celková fakturovaná suma je 1009,60 € + 201,92 € = 1211,52 €.

Zaúčtovanie prípadu vystavenej faktúry č. 2019001:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	ID	Pohľadávky odberateľa	1211,52 €	311 000	-
2.	ID	Tržba za poskytnuté služby	1009,60 €	-	602 000
3.	ID	DPH 20%	201,92 €	-	343 000
4.	VBU	Úhrada vystavenej faktúry cez bankový účet	1211,52 €	221 000	311 000

Počas prvého štvrťroka sme v mene firmy museli zaúčtovať viaceré výdavky, ktoré boli spojené s prevádzkou kancelárie. Prvým výdavkom bolo poštovné vo výške 35 €, platené v hotovosti ako sme už uviedli na začiatku tejto podkapitoly.

Účtovanie hotovostného pokladničného dokladu PDV1:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV1	Ostatné finančné náklady	35 €	568	-
2.	PDV1	Úhrada v hotovosti	35 €	-	211

Ďalším nákladom je spotreba pohonných látok v sume 170 €, ktoré boli platené v hotovosti na čerpacej stanici.

Účtovanie hotovostného pokladničného dokladu PDV2:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV2	Základ dane	141,66 €	501	-
2.	PDV2	DPH 20%	28,34 €	343	-
3.	PDV2	Úhrada v hotovosti	170 €	-	211

Nájomné za prenájom kancelárskych priestorov je pravidelným nákladom. Nájomné firma platí vo výške 200 € (vrátane DPH) v hotovosti do pokladnice nájomcu (prenajímateľa).

Účtovanie hotovostného dokladu z elektronickej registračnej pokladnice PDV3:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV3	Nájomné (služby)	166,67 €	518	-
2.	PDV3	DPH 20%	33,33 €	343	-
3.	PDV3	Úhrada nájomného v hotovosti	200 €	-	211

Firma musí pravidelne vykonávať servis a opravu PC, ako pravidelnú údržbu, za ktorú firma vystavila faktúru v hodnote 300 € aj s DPH.

Účtovanie hotovostného dokladu PDV4:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV4	Servis PC (opravy a udržiavanie	250 €	511	-
2.	PDV4	DPH 20%	50 €	343	-
3.	PDV4	Úhrada FA	300 €	-	211

Telefónne poplatky + internet - mesačné poplatky za telefón a internet má firma vo výške 100 € a platí ich v hotovosti z pokladne.

Účtovanie hotovostného dokladu PDV5:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV5	Tel. + internet	83,33 €	518	-
2.	PDV5	DPH 20%	16,67 €	343	-
3.	PDV5	Úhrada dokladu v hotovosti	100 €	-	211

Keďže firma Účto s. r. o. je mesačným platiteľom dane, musíme po skončení prvého štvrťroku vypočítať daňovú povinnosť DPH a spracovať daňové priznanie.

Výpočet daňovej povinnosti DPH pre potrebu spracovania priznania k DPH za 1. štvrťrok 2019

DPH	Daňová povinnosť v €	Odpočítanie v €
nadobudnutie tovaru z EÚ – DPH	800,00 €	-
<i>zDF 2019/2 kúpa vozidla z AT-dodanie</i>		
odpočítanie dane - DPH §49 ods.2	-	-800,00 €
<i>zDF 2019/2 kúpa vozidla z AT-uplatnenie</i>		
DPH vystavenej faktúry 2019001	201,92 €	-
PDV2 (spotreba pohonných látok)	-	-28,34 €
PDV3 (nájom)	-	-33,33 €
PDV4 (opravy a udržiavanie)	-	-50,00 €
PDV5 (telefon+internet)	-	-16,67 €

Súčet	1001,92 €	-928,34 €
Výsledná daňová povinnosť	1001,92 € - 928,34 € = 73,58 €	

Firma má povinnosť odviezť (zaplatiť) DPH za 1. štvrťrok v sume **73,58 €** do 25. apríla 2019.

Úhradu čiastky DPH cez bankový účet firma zaúčtuje zápisom: 343/221.

2. štvrťrok

Po zaúčtovaní účtovných prípadov z prvého štvrťroka a zaplacení daňovej povinnosti, pokračujeme v účtovaní v druhom štvrťroku. Firma poskytuje účtovné práce podnikateľom v rámci SR. Jej klientmi sú účtovné jednotky, ktoré do firmy prinášajú doklady, vždy do 10 dní po skončení mesiaca. Doklady spracujeme v účtovnom programe, urobíme mesačnú závierku DPH príslušnej firmy a vystavíme faktúru za vykonané účtovné práce. Použijeme cenník firmy jednotlivých vykonaných prác, ktorý je nasledovný:

- podvojné účtovníctvo = 0,80 € za každú zaúčtovanú položku;
- 10 € za každú vypočítanú mzdu zamestnanca (vrátane výkazov);
- 35 € za každý kontrolný výkaz DPH a daňové priznanie k DPH.

Spracovali sme podklady na výpočet miezd 150-tich zamestnancov zákazníkovi firmy Účto s. r. o. – firme KLIENT za mesiac 2019/4. Výpočet hodnoty uskutočnenej práce za tabuľkovú cenu bez DPH:

Mzda 150 zamestnancov x 10,00 € = 1500,00 € za mesiac bez DPH.

Spolu fakturovaná suma bola vo výške **1500€ bez DPH**.

Vystavili sme faktúru č. 2019002 za spracovanie miezd, v znení:

- základ dane vo výške 1500,00 € + DPH 20% , t.j. 300,00 €;
- celková fakturovaná suma za spracovanie miezd 15-tich zamestnancov
150 + 30 = 180 € (cena s DPH).

Účtovanie vystavenej faktúry 2019002 v účtovníctve účtovnej jednotky:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	ID	Pohl'adávký odberateľa	1 800 €	311	-
2.	ID	Tržba za služby	1 500 €	-	602
3.	ID	DPH 20%	300 €	-	343
4.	VBU	Úhrada vystavenej faktúry	1 800 €	221	311

V daňovom priznaní k DPH sumu vystavenej faktúry uvedieme do riadku 02 - Dodanie tovaru a služby podľa §8 a 9 zákona (základná sadzba 20%) 1500 € a do riadku 04 daň sumu 300 €. Z tohto prípadu vzniká povinnosť odviezť DPH finančnej správe v sume 300 €.

Vplyv vystavenej faktúry 30201902 (tržby) v sume 1500 € na výsledok hospodárenia

Získaná tržba sa premietne do výkazu ziskov a strát ako suma podliehajúca zdaneniu dane z príjmov právnických osôb a firma zo sumy 1500 € odvedie 21% daň.

Výpočet daňovej povinnosti:

- základ dane (tržba 602) v sume 1500 €;
- daň z príjmov právnických osôb (PO) 21% zo základu dane 1500 € je 315 €.

Firma do účtovníctva zaevidovala účtovanie dane z príjmov PO zápisom 591/341:

účet 591 - Splatná daň z príjmov - strana MD, účet 341 - Daň z príjmov (záväzok) - strana DAL.

Ako v predchádzajúcom štvrťroku, tak i v nasledujúcom štvrťroku, účtujeme náklady, ktoré sú spojené s prevádzkou firmy.

Náklady za poštovné v sume 70 € platené v hotovosti.

Účtovanie hotovostného pokladničného dokladu PDV6:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV6	Ostatné finančné náklady	70 €	568 000	-
2.	PDV6	Úhrada nákladov	70 €	-	211 000

Náklady firmy na nákup PHL boli vo výške 270 € platené v hotovosti na čerpacej stanici.

Účtovanie hotovostného pokladničného dokladu PDV7:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV7	Základ dane	225 €	501	-
2.	PDV7	DPH 20%	45 €	343	-
3.	PDV7	Úhrada dokladu v hotovosti	270 €	-	211

Nájomné firma platí pravidelne vo výške 200 € (vrátane DPH) za prenajaté kancelárske priestory do pokladnice nájomcu (prenajímateľa).

Účtovanie hotovostného dokladu z elektronickej registračnej pokladnice PDV8:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV8	Nájomné	166,67 €	518	-
2.	PDV8	DPH 20%	33,33 €	343	-
3.	PDV8	Úhrada dokladu v hotovosti	200 €	-	211

Po kúpe vozidla firma musí vykonávať pravidelné servisné prehliadky motorového vozidla. V tomto štvrtroku boli servisné prehliadky vozidla v celkovej výške 450 € s DPH.

Účtovanie hotovostného dokladu PDV9:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV9	Servis	375 €	511	-
2.	PDV9	DPH 20%	75 €	343	-
3.	PDV9	Úhrada opravy v hotovosti	450 €	-	211

Mesačné poplatky za telefón a internet sú vo výške 100€.

Účtovanie hotovostného dokladu PDV10:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV10	Telefón + internet	83,33 €	518	-
2.	PDV10	DPH 20%	16,67 €	343	-
3.	PDV10	Úhrada telefónu a internetu v hotovosti	100 €	-	211

Tak ako v predchádzajúcom štvrtroku, aj po skončení druhého je potrebné vypočítať daňovú povinnosť DPH pre potrebu spracovania daňového priznania. Výpočet daňovej povinnosti je nasledovný:

Výpočet daňovej povinnosti DPH pre potrebu spracovania priznania k DPH za 2. štvrtrok 2019

DPH	Daňová povinnosť v €	Odpočítanie v €
DPH vystavenej faktúry 2019002	300,00 €	
PDV7 (spotreba pohonných látok)		-45,00 €
PDV8 (nájom)		-33,33 €
PDV9 (prehliadka motorového vozidla)		-75,00 €
PDV10 (telefón +internet)		-16,67 €
Pokračovanie výpočtu daňovej povinnosti		
Súčet	300 €	-170 €
Výsledná daňová povinnosť	300 € - 170 € = 130 €	

Firma do 25.7.2019 mala povinnosť odvieť (zaplatiť) DPH za 2. štvrtrok v sume **130 €**.

Úhradu čiastky DPH cez bankový účet firma zaúčtovala zápisom 343/321.

3. štvrt'rok

V treťom štvrt'roku firma Účto s. r. o. poskytla službu - finančné a ekonomické poradenstvo talianskej firme Italia Sarl., ktorá mala záujem založiť dcérsku firmu v Slovenskej republike. Služba bola dohodnutá na paušálnu čiastku 5 000 €. Firma Italia Sarl. je registrovaná pre daň z pridanej hodnoty v Taliansku (IVA). Keďže sa jedná o poskytnutie služby zahraničnému subjektu registrovanému v inom členskom štáte EÚ jedná sa o vývoz služieb a fakturovaná čiastka bude bez DPH. Účtovný prípad zaúčtujeme zápisom: 311/602 na sumu 5 000 €.

Keďže suma sa fakturuje bez DPH je povinnosť uviesť komu a prečo fakturujeme bez DPH. Skutočnosť sa uvádza do priznania k DPH na riadku 16 a tiež do súhrnného výkazu DPH /SV DPH. Súhrnný výkaz je zoznam, v ktorom je uvedené daňové identifikačné číslo talianskeho odberateľa a celková suma fakturovaná tomuto odberateľovi – v našom prípade pôjde o čiastku 5000 €. Vývoz tovarov a služieb do štátov EÚ pri použití prenosu daňovej povinnosti na prijímateľa služby sa neuvádza na účte 343 - Daň z pridanej hodnoty. Vo faktúre uvedieme poznámku - „Prenos daňovej povinnosti DPH na odberateľa“, prípadne anglickú verziu prenosu daňovej povinnosti „Reverse charge“.

Účtovanie vystavenej faktúry (zahraničnej odoslanej faktúry) 2019003:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	VFA	Pohľadávka odberateľa	5 000 €	311	-
2.	VFA	Tržba za služby	5 000 €	-	602
3.	VFA	Úhrada	5 000 €	221	311

Vplyv tržby na výsledok hospodárenia firmy:

Celá tržba z fakturovanej sumy 5000 € vstupuje do daňového priznania a zvyšuje výsledok hospodárenia firmy a podlieha zdaneniu daňou z príjmov právnických osôb vo výške 21%. V našom prípade je 21% z 5000 € čiastka 1050 €.

Náklady za poštovné v sume 50 € platené v hotovosti.

Účtovanie hotovostného pokladničného dokladu PDV11:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV11	Ostatné finančné náklady	50 €	568	-
2.	PDV11	Úhrada v hotovosti	50 €	-	211

Náklady na nákup PHL 240 € platené v hotovosti na čerpacej stanici.

Účtovanie hotovostného pokladničného dokladu PDV12:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV12	Základ dane	200 €	501	-
2.	PDV12	DPH 20%	40 €	343	-
3.	PDV12	Úhrada dokladu v hotovosti	240 €	-	211

Nájomné v hodnote 200 € (vrátane DPH) za prenajaté kancelárske priestory platí firma pravidelne každý mesiac do pokladnice nájomcu (prenajímateľa).

Účtovanie hotovostného dokladu z elektronickej registračnej pokladnice PDV13:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV13	Nájomné	166,67 €	518	-
2.	PDV13	DPH 20%	33,33 €	343	-
3.	PDV13	Úhrada dokladu v hotovosti	200 €	-	211

V tomto mesiaci firma nakúpila kancelárske potreby v sume 300 € s DPH.

Účtovanie hotovostného dokladu PDV14:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV14	Spotreba materiálu	250 €	501	-
2.	PDV14	DPH 20%	50 €	343	-
3.	PDV14	Úhrada dokladu v hotovosti	300 €	-	211

Mesačné poplatky za telefón a internet sú vo výške 100€.

Účtovanie hotovostného dokladu PDV15:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV15	Telefón + internet	83,33 €	518	-
2.	PDV15	DPH 20%	16,67 €	343	-
3.	PDV15	Úhrada dokladu v hotovosti	100 €	-	211

Po skončení ďalšieho štvrťroka je opäť úlohou firmy vypočítať daňovú povinnosť pre potrebu spracovania daňového priznania.

Výpočet daňovej povinnosti DPH pre potrebu spracovania priznania k DPH za 3. štvrťrok 2019

DPH	Daňová povinnosť v €	Odpočítanie v €
------------	-----------------------------	------------------------

DPH z vystavenej faktúry 2019003	0 €	
---	------------	--

(prenos daňovej povinnosti na talianskeho odberateľa –Reverse charge)

PDV12 (spotreba pohonných látok)	-40,00 €
---	-----------------

PDV13 (nájom)	-33,33 €
----------------------	-----------------

PDV14 (kancelárske potreby)	-50,00 €
PDV15 (telefon+internet)	-16,67 €

Súčet	0 €	-140,00 €
Výsledná daňová povinnosť	0 € - 140 € = -140 €	

Na základe údajov sme zistili, že firme za 3. kvartál 2019 vznikol nadmerný odpočet DPH vo výške 140 €, a teda nemá povinnosť platiť DPH daňovému úradu. Finančná správa je povinná vrátiť nadmerný odpočet DPH firme Účto s. r. o. v sume **140 €**.

4. štvrt'rok

V poslednom štvrt'roku sme spracovali účtovníctvo z dokladov prinesených zákazníkom. Počet zaúčtovaných účtovných zápisov z doručených dokladov je 2500. Výpočet sumy na fakturáciu prevedených účtovných prác:

2500 zápisov x 0,80€=2000€/ cena bez DPH.

Za prevedené práce sme vystavili odberateľskú faktúru 2019004 na sumu

- 2000 € základ dane
- DPH20% zo sumy 2000 €, t.j. 500€

Celková fakturovaná suma je 2000 € + 500 € = 2500 €.

Účtovanie vystavenej faktúry 2019004:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	VFA	Pohl'adávk odberateľa	2 500 €	311	-
2.	VFA	Tržba za služby	2 000 €	-	602
3.	VFA	DPH 20%	500 €	-	343
4.	VFA	Úhrada vystavenej faktúry cez bankový účet	2 500 €	221	311

Firma Účto s. r. o. má sídlo v budove, ktorú bolo treba opraviť. Objednala preto u stavebnej firmy murárske práce na opravu priestorov budovy. Stavebná firma, ktorá je registrovaná ako plátca DPH v SR vykonala stavebné práce v hodnote 900 €. Vystavila za svoje služby faktúru na sumu 900 €, a keďže sa jedná o stavebné práce medzi dvomi platiteľmi DPH, je povinnosť platiť DPH na príjemcovi služieb - teda na spoločnosti Účto s. r. o.

Účtovanie prijatej faktúry u prijímateľa služieb (stavebných prác) u spoločnosti Účto s. r. o:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PFA	Stavebné práce	900 €	511	-
2.	PFA	Závázky	900 €	-	321
3.	PFA	Úhrada faktúry cez bankový účet	900 €	321	221

O DPH neúčtujeme, ale v priznaní k DPH firmy Účto s. r. o. sumu 900 € zapíšeme do riadku 09 priznania k DPH, v riadku 10 sumu 180 € (20% zo sumy 900 €) DPH ako daň, ktorú by mal prijímateľ odvieť, v riadku 21 Odpočítanie dane v sume 180 €, ktorú si môže uplatniť. Z hľadiska DPH je celá táto operácia neutrálna – spoločnosť má DPH z prenosu daňovej povinnosti odvieť finančnej správe a súčasne môže uplatniť nárok na vrátenie DPH na vstupe – a teda DPH výstup /povinnosť odviezť daň (180 € mínus DPH) nákladová DPH na vstupe 180 €, ktorú si môže firma uplatniť na vrátenie (tzv. dodanie + uplatnenie DPH). Potom $180 \text{ €} - 180 \text{ €} = 0 \text{ €}$ (daňovo neutrálne).

Účtovanie prijatej faktúry za stavebné práce z hľadiska dane z príjmov právnických osôb .

Keďže sa jedná o opravu priestorov, účtujeme celú sumu 900 € do nákladov na účet 511 opravy a udržiavanie: 511/321 suma 900 €;
511 nákladový účet opravy a udržiavanie (daňovo uznateľný);
321 záväzok.

Suma 900 € znižuje výsledok hospodárenia firmy – je nákladom a teda zo sumy 900 € 21% daň z príjmov právnických osôb je 189 €, o ktorú sa na konci roka zníži celková daňová povinnosť .

Firma aj v tomto štvrtroku má náklady spojené s poštou. Náklady za poštovné v sume 90 € boli platené v hotovosti.

Účtovanie hotovostného pokladničného dokladu PDV16:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV16	Ostatné finančné náklady	90 €	568	-
2.	PDV16	Úhrada v hotovosti	90 €	-	211

Pozn.: Poštovné služby sú oslobodené od DPH.

Náklady na nákup PHL 360 € boli tiež platené v hotovosti na čerpacej stanici.

Účtovanie hotovostného pokladničného dokladu PDV17:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV17	Základ dane	300 €	501	-
2.	PDV17	DPH 20%	60 €	343	-
3.	PDV17	Úhrada dokladu v hotovosti	360 €	-	211

Nájomné vo výške 200€ (vrátane DPH) za prenajaté kancelárske priestory platené do registračnej pokladnice nájomcu (prenajímateľa).

Účtovanie hotovostného dokladu z elektronickej registračnej pokladnice PDV18:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV18	Nájomné	166,67 €	518	-
2.	PDV18	DPH 20%	33,33 €	343	-
3.	PDV18	Úhrada dokladu v hotovosti	200 €	-	211

Firma potrebovala kúpiť pre svoju potrebu tlačiareň. Kúpila preto tlačiareň v hodnote 120 €. V tejto sume už je zarátaná aj DPH vo výške 20%.

Účtovanie hotovostného dokladu PDV19:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV19	Spotreba materiálu	100 €	501	-
2.	PDV19	DPH 20%	20 €	343	-
3.	PDV19	Úhrada dokladu v hotovosti	120 €	-	211

Mesačné poplatky za telefón a internet 100 €.

Účtovanie hotovostného dokladu PDV20:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	PDV20	Telefón + internet	83,33 €	518	-
2.	PDV20	DPH 20%	16,67 €	343	-
3.	PDV20	Úhrada dokladu v hotovosti	100 €	-	211

Na konci štvrt'roku opäť vypočítame daňovú povinnosť firmy.

Výpočet daňovej povinnosti DPH pre potrebu spracovania priznania k DPH za 4. štvrt'rok 2019

DPH	Daňová povinnosť v €	Odpočítanie v €
nadobudnutie tovaru/služby 800€	160,00 €	
<i>Došlá faktúra na murárske práce</i>		
<i>-tuzemské samozdanenie /dodanie/</i>		
odpočítanie dane - DPH §49 ods.2		-160,00 €
<i>-uplatnenie</i>		

DPH vystavenej faktúry 2019004	500,00 €	
PDV17 (spotreba pohonných látok)		-60,00 €
PDV18 (nájom)		-33,33 €
PDV19 (tlačiareň)		-20,00 €
PDV20 (telefon+internet)		-16,67 €
Súčet	500,00 €	-130,00 €
Výsledná daňová povinnosť	500 € - 130 € = 370 €	

Firma má do 25. januára 2020 povinnosť odvieť (zaplatiť) DPH za 4. štvrťrok v sume 370 €.

Úhradu zaplatenej čiastky DPH cez bankový účet zaúčtujeme zápisom: 343/221.

Účtovanie dane z motorových vozidiel (Daň z MV) na konci roka 2019 interným dokladom ID:

Keďže firma na začiatku roka obstarala motorové vozidlo, na konci roka je jej povinnosťou zaplatiť daň z motorových vozidiel za rok 2019 podľa príslušnej sadzby a počtu mesiacov používania vozidla. Vozidlo bolo kúpené v marci 2019 – t. j. 9 mesiacov používania. Vypočítaná suma dane z motorových vozidiel je 145 €. Daň sa účtuje nasledovne:

P. č.	Doklad	Účtovný prípad	Suma v €	Účtovací predpis	
				MD	DAL
1.	ID	Daň z motorového vozidla	145 €	531	-
2.	ID	Záväzok (daň z motorového vozidla je splatná do 31. 1. 2020)	145 €	-	345

V predchádzajúcom texte sme rozobrali všetky štvrťroky, v ktorých je firma povinná účtovať. V krátkosti sme popísali jednotlivé prípady, s ktorými sme sa ako účtovná jednotka počas roka stretli. Na začiatok sme umiestnili všetky účtovné prípady počas celého roka do jednej tabuľky. Následne sme jednotlivé účtovné prípady podrobne

rozobrali a uviedli potrebné poznámky, prípadne niektoré špecifiká. Firma pravidelne platila rovnaké výdavky, ktorými boli poštovné, nájomné, poplatky za telefón a internet alebo rôzne výdavky spojené s prevádzkou kancelárie alebo zakúpeného motorového vozidla. V každom štvrtroku sme uviedli určitý špecifický účtovný prípad, s ktorým sa naša vybraná účtovná jednotka stretla a ktorý sme museli zaúčtovať do evidencie. Na konci zdaňovacieho obdobia sme vypočítali daň z motorových vozidiel, keďže firma si na začiatku roka zaobstarala vozidlo značky Audi. Daň sa účtuje samostatným účtovným prípadom.

Po zaúčtovaní všetkých účtovných prípadov, teraz zhrnieme výpočet výsledku hospodárenia firmy Účto s. r. o. a výpočet dane z príjmov právnických osôb za daný rok.

Výpočet výsledku hospodárenia firmy a dane z príjmov právnických osôb za rok 2019

Výpočet daňového základu dane z príjmov právnických osôb

Obdobie	Doklad	Účet	Text	Výnosy	Náklady
1.Q.2019	OF2019001	602 000	fa za služby	1009,60 €	
	PDV1	568 000	poštovné		35,00 €
	PDV2	501 001	PHL		141,66 €
	PDV3	518 000	nájomné		166,67 €
	PDV4	511 000	servis PC		250,00 €
	PDV5	518 000	telefón		83,33 €
	ID1	551 000	mes. odpis marec		83,33 €
2.Q.2019	OF2019002	602 000	fa za služby	1500,00 €	
	PDV6	568 000	poštovné		70,00 €
	PDV7	501 001	PHL		225,00 €
	PDV8	518 000	nájomné		166,67 €
	PDV9	511 000	servis auta		375,00 €
	PDV10	518 000	telefón		83,33 €
	ID2	551 000	mes. odpis apríl		84,00 €
	ID3	551 000	mes. odpis máj		84,00 €
	ID4	551 000	mes. odpis jún		84,00 €

3.Q.2019	OF2019003	602 000	fa za služby	5000 €	
	PDV11	568 000	poštovné		50,00 €
	PDV12	501 001	PHL		200,00 €
	PDV13	518 000	nájomné		166,67 €
	PDV14	501 000	kanc. potreby		250,00 €
	PDV15	518 000	telefón		83,33 €
	ID5	551 000	mes. odpis júl		84,00 €
	ID6	551 000	mes. odpis august		84,00 €
	ID7	551 000	mes. odpis sept.		84,00 €
4.Q.2019	OF2019004	602 000	fa za služby	2 500 €	
	DF	511 000	stavebné práce		900,00 €
	PDV16	568 000	poštovné		90,00 €
	PDV17	501 001	PHL		300,00 €
	PDV18	518 000	nájomné		166,67 €
	PDV19	501 000	tlačiareň		100,00 €
	PDV20	518 000	telefón		83,33 €
	ID8	551 000	mesačný odpis október		84,00 €
	ID9	551 000	mesačný odpis november		84,00 €
	ID10	551 000	mesačný odpis december		78,00 €
	ID11	531 000	daň z MV		145,00 €

Spolu výnosy / náklady **10 009,60 €** **4965,66 €**

Výpočet výsledku hospodárenia pred zdanením (čo je základ dane):

10 009,60 € – 4965,66 € = **5043,94 €**.

Daň príjmov právnických osôb pre rok 2019 je 21% zo základu dane ktorý je v prípade firmy Účto s. r. o. 5043,94 €.

21 % zo sumy 5043,94 € = 1059,22 €.

Vypočítaná daň sa zaúčtuje ešte do účtovného obdobia roku 2019 účtovným zápisom: 591/341

Celkový výsledok hospodárenia firmy po zdanení:

Výnosy (10 009,60 €) – náklady (4965,66 €) - daň z príjmov (1059,22 €) = celkový výsledok hospodárenia **(3984 €)**.

Výsledok hospodárenia firmy po zdanení je 3985 € (čo je čistý zisk firmy za rok 2019).

V poslednej kapitole práce sme sa zamerali na konkrétnu firmu a jej účtovanie v oblasti dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov. Na začiatku sme stručne popísali jednotlivé prípady, ktoré firme nastali počas roka. Pre prehľadnosť sme vytvorili tabuľku, do ktorej sme zoradili všetky účtovné prípady. Na základe toho, že problematika má veľmi široký rozsah, vybrali sme len vzorové účtovné prípady.

Ako firma sme štvrťročným plátcom dane, za tabuľkou sme rozobrali postupne každý jeden štvrťrok a jednotlivé účtovné prípady, ktoré účtovná jednotka zaznamenala. Následne na konci každého štvrťroku sme vypočítali firme daňovú povinnosť pre potrebu daňového priznania. Všetky účtovné prípady, ktoré sme zaúčtovali nastali počas roka. Rozobrali sme ich ako z hľadiska dane z pridanej hodnoty, tak aj z hľadiska dane z príjmov. Na záver sme vždy uviedli, ako účtovné prípady ovplyvnili výsledok hospodárenia. Následne sme opäť zosumarizovali všetky účtovné prípady počas celého roka a vypočítali celkový výsledok hospodárenia firmy Účto s. r. o. a daňovú povinnosť účtovnej jednotky.

Čistý zisk firmy po skončení účtovného obdobia bol vo výške 3985 € a firme Účto s. r. o. vznikla daňová povinnosť vo výške 1059,22 €. Z daňového priznania dane z pridanej hodnoty sme vypočítali vlastnú daňovú povinnosť vo výške 370 €. Nadmerný odpočet je vo výške 140 €, z čoho sme vyčíslili vlastnú daňovú povinnosť firmy Účto s. r. o. vo výške 230 €.

Druhým podstatným daňovým priznaním je daňové priznanie k dani z príjmov právnickej osoby. Daňové priznania majú z hľadiska riešenej problematiky najlepšiu vypovedaciu schopnosť.

Problematika daní je úzko spojená s legislatívou. Činnosť účtovnej jednotky preto z veľkej časti závisí na vedení kvalitnej analytickej evidencie ku každému účtu, na základe ktorej je možná spätná kontrola.

Môžeme konštatovať, že po výpočte praktického súvislého príkladu sme dospeli k názoru, že dane sú súčasťou takmer každej operácie, ktorá sa vykoná v obchodnom styku.

3.5 Diskusia

V rámci diskusie chceme poukázať na to, že táto oblasť je veľmi rozsiahla a bolo by možné ešte viac ju zefektívniť. Firma používa na účtovanie v súčasnosti najlepší program a to program Omega a Alfa od spoločnosti CROSS. Tieto programy sú v súčasnej dobe považované za najjednoduchšie a najprehľadnejšie programy pre účtovníctvo. S týmto názorom sa stotožňujú aj zamestnanci vybranej účtovnej jednotky a programy, v ktorých pracujú hodnotia ako veľmi prehľadné a jednoduché. Zo zistenia vyplýva, že je najdôležitejšie najmä presne zadať všetky potrebné údaje a následne počas roka nahadzovať do programu jednotlivé údaje. Na konci roka program sám vygeneruje potrebné dokumenty a z nahratých informácií zostaví daňové priznanie. Na druhej strane vždy sa nájdu určité drobnosti, s ktorými by sa ešte dalo pracovať, aby sa ešte viac zjednodušila práca v týchto programoch.

Čo sa týka komunikácie s orgánmi štátnej správy, môžeme vyzdvihnúť elektronizáciu a komunikáciu s orgánmi cez internet, ktorá v právnom poriadku Slovenskej republiky existuje už dávnejšie. Napriek tomu, že sa používa už dlhšie, stále má negatíva, ktoré by sa dali vylepšiť. Jedným z nich je, že nie všetko sa dá vybaviť s orgánmi prostredníctvom internetu, a preto je vedúci pracovník povinný a nútený chodiť na daňový úrad aj osobne, čo môže byť v niektorých prípadoch dosť časovo náročné. Za vylepšenie a odstránenie nedostatku by sme považovali aj možnosť komunikovať s orgánmi verejnej správy výlučne prostredníctvom elektronickej komunikácie a eliminovať tak čas strávený na daňovom úrade.

Napriek tomu pracovníci firmy Účto s. r. o. hodnotia svoju prácu ako zaujímavú a konštatujú, že pri účtovaní je potrebné sa neustále vzdelávať a navštevovať potrebné školenia, na ktorých sa vždy naučia nové veci a aktuality z danej oblasti.

V prípade konkrétnej účtovnej jednotky Účto s. r. o., by efektívnosť prinieslo vedenie podrobnejšej a kvalitnejšej analytickej evidencie. Podľa nášho názoru je vedenie len syntetických účtov nedostačujúce a firma Účto s. r. o. nevedie kvalitnú analytickú evidenciu. Na syntetických účtoch sa vedie len stručný prehľad o stave majetku a zdrojoch

krytia. Tieto účty obsahujú začiatkové stavy, súhrnné obraty a konečné stavy jednotlivých účtov.

Ako príklad uvedieme účet 343 - Daň z pridanej hodnoty, účet 341 - Daň z príjmov a účet 591 - Splatná daň z príjmov. V prípade dane z pridanej hodnoty sa na účte 343 účtuje daň z pridanej hodnoty všetkých vykonaných transakcií. Ak by bola vo firme zavedená analytická evidencia, pracovníci by vedeli priradiť k jednotlivým transakciám presnú výšku dane z pridanej hodnoty. To isté platí aj pre ostatné účty. Na účte 341 sa účtuje daň z príjmov za celé zdaňovacie obdobie. Firma Účto s. r. o. je štvrťročným platiteľom dane a výsledkom analytickej evidencie by bolo rozlíšenie dane z príjmov v jednotlivých štvrťrokoch. Analytická evidencia je upravená v zákone o účtovníctve, ktorý stanovuje, že sa analytické účty vedú v peňažných jednotkách. Ak to však vyžaduje povaha majetku, je možné ich viesť aj v iných jednotkách, napríklad množstevných.

4 Záver

Dane sú základnou a najdôležitejšou časťou daňovej sústavy každého štátu. Prostredníctvom daní získava štátny rozpočet najväčšiu časť finančných prostriedkov, ktoré sa následne prerozdeľujú na iné účely. Cieľom práce bolo potvrdiť toto tvrdenie prostredníctvom získaných údajov a poznatkov.

Diplomová práca na tému Účtovanie dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov vo vybranej účtovnej jednotke je zameraná na problematiku daní. Nakoľko dane vo všeobecnosti sú veľmi rozsiahlou témou a mohli by sme o nich písať nespočetné množstvo strán, zámerom boli len dve z nich. Hlavnou prioritou bola daň z pridanej hodnoty a daň z príjmov. Ako už všetci vieme, ide o jednu nepriamu a jednu priamu daň.

V práci je zobrazené účtovanie daní z teoretického hľadiska a následne aj prostredníctvom konkrétneho praktického príkladu. Je rozdelená na tri základné kapitoly. V prvej kapitole je rozobraná právna úprava v tejto oblasti. Našou prioritou nebola len právna úprava v Slovenskej republike, ale aj právna úprava daní v právnom poriadku Rakúska.

Druhá kapitola má názov cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania. Venujeme sa v nej cieľom práce, metódam a metodike, ktoré nám slúžili pri spracovaní predkladanej práce.

Nasledujúcou a zároveň poslednou kapitolou práce, sú výsledky práce a diskusia. Do kapitoly sú zaradené základné pojmy v oblasti daní vo všeobecnosti. Jedným z čiastkových cieľov poslednej kapitoly bolo vysvetliť spôsob účtovania ako nepriamych tak i priamych daní. V tejto kapitole je spojená problematika daní a účtovníctva, nakoľko medzi nimi existuje veľmi úzky vzťah. V poslednej podkapitole analyzujeme vybranú účtovnú jednotku. Uvedené sú základné údaje tejto spoločnosti, ako aj predmet podnikania podľa obchodného registra. Všetky zhromaždené poznatky a informácie sú použité pri spracovaní praktického príkladu v záverečnej kapitole.

Poslednou podkapitolou je praktický príklad účtovania dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov vo vybranej účtovnej jednotke. Okrem toho v práci nájdeme aj vysvetlenie účtovania jednotlivých účtovných prípadov, ktoré nastali vo firme Účto s. r. o. Na konci kapitoly sú zhrnuté všetky účtovné prípady a je vysvetlený ich vplyv na výsledok hospodárenia. Tieto prípady sú riešené ako z hľadiska dane z pridanej hodnoty, tak aj z

hl'adiska dane z príjmov. Vypočítali sme aj daňovú povinnosť účtovnej jednotky, ktorá jej vyplynula zo všetkých účtovných prípadov.

Na základe uskutočnenej analýzy účtovania dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov v podkapitole týkajúcej sa praktického príkladu účtovania v konkrétnej účtovnej jednotke možno konštatovať, že prácou bol potvrdený názor viacerých autorov, že dane ovplyvňujú takmer všetky činnosti nášho života a nie je možné ich vylúčiť. Je to veľmi zložitá problematika, ktorá sa pravidelne mení a novelizuje.

Zoznam použitej literatúry

Odborné knižné publikácie:

1. BAŠTINCOVÁ, Anna, - VAŠEKOVÁ Miroslava - HURTOŇOVÁ Martina. *Účtovníctvo a dane podnikateľských subjektov II*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2007, 216 s. ISBN 978-80-225-2357-8.
2. ČERVENÁ, Karolína, ed. *Vybrané otázky daňovej politiky Európskej únie a jej členských štátov: nekonferenčný zborník vedeckých prác*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2013, 446 s. ISBN 978-80-7097-999-0.
3. DRANČÁK, Martin. *Nástroje proti daňovým únikům na DPH a jejich efektivnost* - bakalárska práca. [online]. Dostupné na: http://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/40359/dran%C4%8D%C3%A1k_2017_dp.pdf?sequence=1&isAllowed=y
4. JABLONKOVÁ, Zdenka. Daň z pridanej hodnoty. *Daňový a účtovný poradca podnikateľa*. Žilina: Poradca podnikateľa, 2015, **20**(4-5), 140-275. ISSN 1335-0897.
5. KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010, 275 s. ISBN 978-80-7357-574-8.
6. KUBICOVÁ, Jana. 2009. *Medzinárodné zdaňovanie*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM. 2009. s. 46. ISBN 978-80-225-2664-7.
7. KUŠNÍROVÁ, Jana - RABATINOVÁ, Marcela - VÁLEK, Juraj. 2017. *Daňová politika a jej vplyv na efektívny výber daní a elimináciu daňových únikov. Vybrané aspekty*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 352 s. ISBN 978-80-7552-900-8.
8. LÉNÁRTOVÁ, Gizela. 2015. *Daňové systémy*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2015. s. 111. ISBN 978-80-225-4029-2.
9. MAREC, Rudolf. *25 rokov daňového systému SR – podnikatelia kedysi platili 60% dane*. Slovenská komora daňových poradcov. [online]. Dostupné na internete: <<https://skdp.sk/webnew/main.nsf/0/79FE0D515040F2E1C12582470036ED90>>
10. MEDVEĎ, Jozef a Juraj NEMEC. *Verejné financie*. Bratislava: Sprint dva, 2011, 640 s. Economics. ISBN 978-80-89393-46-6.

11. *Podvojné účtovníctvo pre podnikateľov 2015: úplné znenie : postupov účtovania pre podnikateľov : účtovnej závierky pre podnikateľov v podvojnom účtovníctve : výkazov vybraných z účtovnej závierky : zákona o účtovníctve : [úplné znenie opatrení MF SR platné od 1. 1. 2015]*. Bratislava: SÚVAHA, 2015, 342 s. ISBN 978-80-89265-28-2.
12. SCHULTZOVÁ, Anna a kol. 2015. *Daňovníctvo, daňová teória a politika I*. Bratislava: Wolters Kluwer. 2015. 308 s. ISBN 978-80-7478-867-3.
13. SCHULTZOVÁ, Anna, Marcela RABATINOVÁ, Denisa IHNATIŠINOVÁ a Juraj VÁLEK. *Daňovníctvo: daňová teória a politika I*. 3. doplnené a prepracované vydanie. Praha: Wolters Kluwer, 2018, 360 s. [18 AH]. ISBN 978-80-7598-107-3.
14. SCHULTZOVÁ, Anna. 2018. *Daňové systémy štátov Európskej únie*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2018. s.145. ISBN 978-80-225-4505-1.
15. SKALICKÁ, H., *Mezinárodní daňové vztahy*, 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, 188 s., ISBN 978-80-7357-677-6.
16. SPREEMANN, K. – Scheurle, P. 2010. *Finanzanalyse*. Mníchov : Vydavateľstvo Oldenbourg Verlag, 2010. 182s. ISBN 978-34-865-9799-8.
17. SPREEMANN, K. 2012. *Wirtschaft und Finanzen: Einführung in die BWL und VWL*. Mníchov : Vydavateľstvo Oldenbourg Verlag, 2012. 255s. ISBN 978-34-865-7965-9.
18. STARÍČKOVÁ, Zuzana. *Finančné účtovníctvo: praktikum*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2006, 188 s. ISBN 80-225-1961-8.
19. ŠIROKÝ, Jan. *Daňové teórie: s praktickou aplikáci*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, 301 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-005-8.
20. ŠIROKÝ, J., *Daně v Evropské unii*, 6.vyd. Praha: Linde, 2013, 320 s., ISBN 978-80- 7201-925.
21. ŠLOSÁR, Rudolf a Jaromír NOVÁK. *Didaktika účtovníctva pre stredoškolských učiteľov*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2019, 375 s. [23,11 AH]. ISBN 978-80-225-4616-4.
22. ZUBAĽOVÁ, Alena, Lukrécia GERULOVÁ a Martin GEŠKO. *Daňové teórie a ich využitie v praxi: daňová teória a politika II*. 2. preprac. a dopl. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2012, 198 s. [12,93 AH]. Ekonómia. ISBN 978-80-8078-487-4.
23. ZUBAĽOVÁ, A. a kol. 2008. *Daňové teórie a ich využitie v praxi*. 1. vyd., Bratislava: Iura Edition, spol. s.r.o., 2008. 198 s. ISBN 978-80-8078-228-3.

Elektronické dokumenty:

1. Podnikam.sk. *DPH v Rakúsku*. [online] Dostupné na internete:
<<https://podnikam.sk/dph-v-rakusku/>>
2. MIHÁLIKOVÁ, E. *Základné pojmy z oblasti daní*. [online]. Dostupné na internete:
<<https://www.ako-uctovat.sk/clanok.php?t=Zakladne-pojmy-z-oblasti-dani&idc=142>>
3. Sadzba dane. [online] Dostupné na internete:
<https://www.slovensko.sk/sk/agendy/agenda/_sadzba-dane>
4. Profi spoločnosti. [online] Dostupné na internete:
<<https://www.profispolecnosti.cz/cs/vedeni-ucetnictvi/funkce-dani/a-1444/>>
5. Daňový systém Slovenskej republiky. EUROEKONÓM. [online] Dostupné na internete: <<https://www.euroekonom.sk/danovy-system-slovenskej-republiky/>>
6. WKO. [online] Dostupné na internete:
<https://www.wko.at/site/mehrsprachige_info/Aktuelle-hodnoty:-Da-z-pr-jmu-da--z-pr-jmu-pr-vnick-ch-osob.html>
7. Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Daňová medzera na DPH. [online] Dostupné na internete: <<https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/publikacie-ifp/manualy/23-danova-medzera-dph.html>>
8. Trend.sk. Daňové úniky sa dajú len znížiť, nie odstrániť [online] Dostupné na internete: <<https://www.etrend.sk/ekonomika/danove-uniky-sa-daju-len-znizit-nie-odstranit.html>>
9. Podnikanie v Rakúsku. [online] Dostupné na internete:
<https://www.auditorea.sk/sites/default/files/poradna_rakusko_upr.pdf>
10. Stormware. Účtová osnova. [online] Dostupné na internete:
<<https://www.stormware.sk/prirucka-pohoda-online/Podvojne-uctovnictvo/Uctova-osnova/>>

Zákony:

1. Zákon č. 222/2004 Z. z. zákon o dani z pridanej hodnoty
2. Zákon č. 595/2003 Z. z. Zákon o dani z príjmov
3. Zákon č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov
4. Zákon č. 563/2009 Daňový poriadok
5. Einkommensteuergesetz (EStG) - Rakúsky zákon o dani z príjmov fyzických osôb

6. Körperschaftsteuergesetz (KStG) - Rakúsky zákon o zdanení právnických osôb

Ostatné zdroje:

1. Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty
2. Opatrenie Ministerstva financií č. 23054/2002-92 zo 16. decembra 2002
3. Výročná správa Účto s. r. o. 2017
4. Výročná správa Účto s. r. o. 2018
5. Výročná správa Účto s. r. o. .2019
6. Súvaha Účto s. r. o.
7. Účtovný denník Účto s. r. o.
8. BURÁK, E. 2003. Daňové úniky na Slovensku. In Podnikanie v praxi: školy, úrady, obce, kultúra, zdravotníctvo, rozpočtové, príspevkové, neziskové organizácie. ISSN 1335-7484, 2003, roč. 3, č. 4, s. 36-37.
9. OLEXOVÁ, Cecília a Jozef GAJDOŠ. Daň z pridanej hodnoty a Lafferova krivka: Value Added Tax and Laffer Curve. I. Slovensko-české dni daňového práva: daňové úniky a vyhýbanie sa daňovým povinnostiam: recenzovaný zborník vedeckých prác: [medzinárodná vedecká konferencia: 24.-25.10.2017, Košice, Slovensko]. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2017, , 265-275. ISBN 978-80-8152-584-1.
10. SIMONIDESOVÁ, Jana. Daňové aspekty medzinárodných transakcií a daňových únikov. *Financie, účtovníctvo, dane 2019 a ich právne aspekty so zameraním na súčasné problémy: elektronický recenzovaný zborník vedeckých prác*. Košice: Katedra finančného riadenia podniku PHF EU, 2019, , 74-83. ISBN 978-80-225-4660-7.